

JUUPAJOKI

JUUPAJOEN KUNTA

Talousarvio 2024 Taloussuunnitelma 2025 - 2026

Kunnanhallitus 4.12.2023
Kunnanvaltuusto xx.xx.2023

SISÄLLYS

1	Kunnanjohtajan katsaus.....	2
2	Yleisperustelut.....	3
2.1	Juupajoen kuntastrategia ja talousarvion toiminnalliset tavoitteet	3
2.2	Toimintaympäristö ja taloudellinen kehitys	5
2.2.1	Yleinen taloudellinen kehitys.....	5
2.2.2	Kuntatalouden tilanne	5
2.3	Juupajoen kunnan yleinen ja taloudellinen tilanne	7
2.3.1	Väestökehitys	7
2.3.2	Työllisyystilanne Pirkanmaalla ja Juupajoella.....	8
2.3.3	Kuntayhteistyö	9
2.3.4	Kunnan talouden tilanne ja kehitys.....	9
2.3.5	Keskeiset tuloperusteet.....	10
2.3.6	Juupajoen kunnan hallinto-organisaatio.....	14
2.3.7	Juupajoen kunnan konsernirakenne	15
2.3.8	Tytäryhteisöjen tavoitteet talousarviovuodelle	15
2.4	Riskienhallinta ja sisäinen valvonta.....	17
3	Taloussuunnitelman tehtävät	17
3.1	Talousarvion sitovuus, täytäntöönpano ja seuranta	19
4	Talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2025 – 2026.....	20
5	Käyttötalousosa	21
5.1	Hallintopalvelut	21
5.1.1	Konsernihallinto	21
5.2	Hyvinvointipalvelut	24
5.2.1	Hyvinvointitoimi.....	24
5.2.2	Eläinlääkintä- ja ympäristöterveydenhuolto	25
5.2.3	Koulutuspalvelut	26
5.2.4	Varhaiskasvatuspalvelut	29
5.2.5	Muut sivistyspalvelut.....	31
5.3	Tekniset palvelut.....	35
5.3.1	Tekninen toimi	35
6	Tuloslaskelmaosa	37
7	Investointiosa.....	39
8	Rahoitusosa.....	42
9	Vesihuoltolaitos.....	43
10	Liite 1. Osastokartta	46
11	Liite 2. Tilivelvolliset.....	48

1 Kunnanjohtajan katsaus

Juupajoen kunnan vuoden 2024 talousarvio valmisteltiin hieman ristiriitaisissa tunnelmissa ja keskimääräistä heikomman tilannekuvan varassa. Vuosi 2023 oli ensimmäinen vuosi, jolloin sote-palveluiden järjestämisvastuu oli hyvinvointialueilla, eikä uudistuksen vaikutukset kuntien toimintaan ja talouteen ole vielä kokonaan selvillä. Sote-uudistus on samalla myös kuntauudistus, tavalla tai toisella. Merkittävimpänä huolena on luonnollisesti Pirkanmaan hyvinvointialueen palveluverkkouudistus, joka uhkaa karsia sote-lähipalveluja myös Juupajoelta.

Vuoden 2024 talousarvion tulos on positiivinen 700 euroa. Vuosikate on 651.850 euroa ja investointien kokonaissumma 341.000 euroa. Kunta ei ota lisää velkaa talousarviovuonna, pois lukien pakolliset korkotukilainat ARA-rahoitettuihin kohteisiin.

Kunnan talouden haasteet eivät liity suoraan kunnan omaan toimintaan. Pirkanmaan hyvinvointialueen maksamat asetuksen mukaiset vuokrat sote-tiloista ovat merkittävä tulonlähde vielä vuosina 2024 ja 2025. Tänä aikana tulee taloutta tasapainottaa uutta tilannetta vastaavaksi. Kunnan taloudellinen liikkumavara on pieni. Taloussuunnitelmakaudella velkamäärä ei kasva, mutta suuriin investointeihinkaan ei ole varaa. Tulevat merkittävät uudis- ja peruskorjausinvestoinnit tullaan käytännössä tekemään velkarahalla.

Kuntastrategia on uudistettu syksyllä 2023 ja talousarvion toiminnalliset tavoitteet ovat aiempaa tiiviimmin strategiasta johdettuja. Alkavan vuoden toiminnallisia haasteita ovat oleellisten rekrytointien onnistuminen sekä edunvalvonta sote-palveluiden suhteen. Juupajoen lähipalveluiden kohtalosta päätetään kirjoitushetken tietojen mukaan viimeistään syksyllä 2024. Myös te-uudistus vaatii työtä, jotta uudistuksesta saadaan hyöty myös maakunnan reuna-alueille.

Uutena avauksena talousarvioon on varattu kunnan kokoon nähden merkittävä 30 000 euron määräraha hankkeille ja toiminnalle, joka toteutetaan osallistavan budjetoinnin periaatteiden mukaan. Käytännössä kyse on siitä, että laajan kuntalaiskeskustelun ja ideoinnin pohjalta päätetään, miten määräraha käytetään. Toteutus on kustannusneutraali, rahoitus puretaan kunnan perintövaroista.

Juupajoen vahvuudet ovat yhteisöllisyydessä, monipuolisessa elinkeinorakenteessa, kuntaorganisaation ketteryydessä ja kyvyssä keskittyä kuntalaisten kannalta oleellisiin asioihin. Näihin vahvuuksiinsa luottaen Juupajoen kunta lähtee seuraavaan vuoteensa ja lähitulevaisuuteensa itseensä luottaen ja pystypäin.

Riku Siren
Kunnanjohtaja

2 Yleisperustelut

2.1 Juupajoen kuntastrategia ja talousarvion toiminnalliset tavoitteet

Kunnanvaltuusto hyväksyi uuden kuntastrategian 20.11.2023. Vuoden 2024 talousarvio on ensimmäinen, joka on laadittu uuteen strategiaan nojautuen. Kuntastrategian laadinta oli pitkä prosessi, joka vietiin päätökseen syksyn 2023 aikana. Strategialuonnos oli syys-lokakuussa kuntalaisten kommentoitavana ja lokakuun valtuustoseminaari prosessoii luonnosta eteenpäin. Vuoden 2024 talousarvio on ensimmäinen, joka toteuttaa juuri valmistunutta kuntastrategiaa.

Strategian ydinosat koostuvat tulevaisuustavoitteesta, toiminnan painopisteistä sekä perustasta ja periaatteista.

Kuntastrategian ydinosat

Uuden strategian ydinosien laadintaperiaatteita olivat tiivis esitysmuoto ja keskittyminen enemmän periaatetasolle kuin tarkkaan ohjaavuuteen. Strategian laadinnan ohella uudistettiin myös Juupajoen kunnan tavoiteohjausjärjestelmää, tavoitteena tiiviimpi, strategialähtöisempi ja ohjaavampi ohjausmekaniikka.

Periaatteena on, että talousarvion toiminnalliset tavoitteet kootaan yhteen, johdetaan suoraan strategiasta ja päätetään osaksi strategiaan. Juupajoen kuntastrategia koostuu näin ollen ydinosista (kvalt 20.11.2023), taustamateriaaleista (liitetään strategiaan alkuvuodesta 2024) sekä vuotuisista talousarviotavoitteista (seuraava taulukko).

Taulukossa ilmaistu tavoitteen strategialähde (mitä strategian painopistettä tai muuta kirjausta tavoite erityisesti edistää), varsinainen tavoite sekä sen edistämisvastuu. Tavoitteet vuodelle 2024 on pyritty ilmaisemaan siten, että tavoitteen toteutumisen seuranta on mahdollisimman yksiselitteistä. Edistämisvastuu on ensisijaisesti nimetyllä viranhaltijalla ja näitä voidaan ja tulee käyttää erilaisten arviointikeskustelujen runkona.

Strategialähde	Tavoite 2024	Edistämismvastuu
Osallisuus ja demokratia	Osallistuvan budjetoinnin konseptin rakentaminen ja ensimmäiset toteutukset	Kunnanjohtaja
Osallisuus ja demokratia	Kuntalaisten mukaan ottaminen suunnitteluun hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen teemassa	Hyvinvointijohtaja
Osallisuus ja demokratia	Laajempi merkittävistä valmisteltavista asioista tiedottaminen kunnan verkkosivuilla	Hallintopäällikkö
Palveluiden monipuolinen kehittäminen	Yhteisöllisen asumisen tarveselvityksen ja esisuunnitelman laatiminen	Tekninen johtaja
Palveluiden monipuolinen kehittäminen	Opetustoimen kehittämisselvityksen tulosten pohjalta toimiminen	Hyvinvointijohtaja
Palveluiden monipuolinen kehittäminen	Varhaiskasvatuksen metsäpienryhmän toiminnan arviointi ja jatkoratkaisu	Hyvinvointijohtaja
Palveluiden monipuolinen kehittäminen	Tietohallinnon tulevaisuuden toteutusmallin selvittäminen	Hallintopäällikkö
Kestävä talous itsenäisyyden takeena	Strategian ja talousarvion seuraamisen ja seurattavuuden terävöittäminen	Kunnanjohtaja
Kestävä talous itsenäisyyden takeena	Positiivisen tilikauden tuloksen tavoittelemisen taloussuunnitelmakaudella	Kunnanjohtaja
Kestävä talous itsenäisyyden takeena	Yhteistyömahdollisuuksien aktiivinen etsiminen naapurikuntien kanssa	Kunnanjohtaja
Puu, metsä ja luonto	Rotkon käytön ja kunnan tilannekartoitus, jatkosuunnittelu ja toteutus	Tekninen johtaja
Puu, metsä ja luonto	Monialaisen metsäkeskustelun käynnistäminen testaamalla "Juupajoen metsäareena" -konseptia	Kunnanjohtaja
Puu, metsä luonto	Aktiivinen osallistuminen ilmastotutkimuskeskuksen toimintaan	Hyvinvointijohtaja
Yrittäjyys vahvuutenamme	Kunnan ja yhteistyökumppanien yrityspalvelutoiminnan infopakettien koonti ja päivitys	Kunnanjohtaja
Yrittäjyys vahvuutenamme	Yrittäjäyhteistoiminnan profiilin nosto suunnitelmallisuuden kautta	Kunnanjohtaja
Yrittäjyys vahvuutenamme	Edunvalvonta TE-yhteistyösopimuksen siirrossa Mänttä-Vilppulalta Tampere-yhteistyökokoonpanoon	Kunnanjohtaja
Yrittäjyys vahvuutenamme	Markkinakartoituksen laatiminen yksityisten palveluiden potentiaalisesta kysynnästä	Kunnanjohtaja

Toiminnallisten tavoitteiden toteutumista seurataan talousarvion toteutumisen seurannan yhteydessä vuosikolmanneksittain kunnanhallituksen ja kunnanvaltuuston toimesta. Laajempi analyysi tavoitteiden toteutumisesta laaditaan tilinpäätöksen osana.

2.2 Toimintaympäristö ja taloudellinen kehitys

Luvussa tarkastellaan maailman- ja kansantalouden sekä Suomen kuntatalouden tämänhetkistä tilaa, vallitsevaa taloudellista toimintaympäristöä sekä talouden lähiaikojen kehitystä. Tilannetta tarkastellaan valtiovarainministeriön vuoden 2024 talousarvioehdotuksen, Valtiovarainministeriön syksyn 2023 taloudellisen katsauksen, syksyn 2023 kuntatalousohjelman sekä Tilastokeskuksen julkaisemien taloustietojen pohjalta. Työllisyyden tarkastelun pohjana toimivat työ- ja elinkeinoministeriön Työllisyyskatsaukset.

2.2.1 Yleinen taloudellinen kehitys

Taloukasvu oli Suomessa alkuvuonna yllättävän hyvä palveluiden kasvun ansiosta. Teollisuuden tilanne on kuitenkin selvästi heikompi ja rakentaminen on syvässä laskussa. Loppuvuonna korkojen ja hintojen nousun vaikutus on talouteen edelleen negatiivinen ja tuotanto vähenee. Koko vuoden tasolla Suomen bruttokansantuote (BKT) ei kasva vuonna 2023, vaan pysyy vuoden 2022 tasolla.

Kysynnän odotetaan kuitenkin piristyvän niin Suomessa kuin maailmantaloudessa vuonna 2024, kun korkojen nousu pysähtyy, hintojen nousu hidastuu alle palkankorotusten, ja kotitalouksien ostovoima kääntyy kasvuun. Investointinäkymät ovat valoisat, vaikka vuosina 2023 - 2024 asuntorakentaminen väheneekin rajusti. Energiasiiirtymään liittyviä investointisuunnitelmia on ennätysellisen paljon. Tuotannon kasvu nopeutuukin ja vuonna 2024 BKT kasvaa 1,2 prosenttia ja 1,8 prosenttia vuonna 2025.

Myös muualla Euroopassa hintojen ja korkojen nousu ovat lähes pysäyttäneet taloukasvun. Erityisesti Saksan talous on ollut ongelmissa. Yhdysvalloissa taloukasvu on yllättänyt positiivisesti reaalityulojen elpymisen ja vahvan työllisyystilanteen ansiosta. Kiinassa kotimainen kulutus on ollut heikko eikä vientikään ole vetänyt. Lisäksi kiinteistösektori on jo ennen koronapandemiaa alkaneessa kriisissä edelleen. Taloukasvun ongelmat ovat kuitenkin saaneet Kiinan elvytystoimiin.

Kuluttajahintojen nousu on selvästi hidastunut viime vuoden lopun huipusta. Erityisesti inflaatiota on hidastanut energian hinnan lasku, mutta hintojen nousu on hidastunut myös muuten. Alkuvuonna inflaatiota on pitänyt yllä palvelut ja ruuan hinta sekä asuntoluottojen korot. Inflaation hidastuminen jatkuu myös loppuvuonna 2023, mikä kohentaa kotitalouksien ostovoimaa.

Kotitalouksien ostovoimaa parantaa myös palkkojen ja sosiaalietuuksien, kuten eläkkeiden, totuttua nopeampi nousu erityisesti vuonna 2023. Kotitalouksien tulojen kasvua hillitsee vuosina 2024 ja 2025 sosiaalietuuksien leikkaukset. Ostovoima kuitenkin kohenee ja kääntää yksityisen kulutuksen kasvuun vuonna 2024.

Alkuvuoden 2023 jatkunut työllisyyden kasvu on taittunut kesällä ja lievä lasku jatkuu loppuvuonna. Heikoin työllisyystilanne on rakentamisessa. Työllisyyden lasku jää kuitenkin lyhytaikaiseksi ja työllisyys kasvaa uudelleen vuonna 2024. Vuoteen 2025 mennessä 15-64-vuotiaiden työllisyysaste nousee 74,3 prosenttiin ja työttömyysaste laskee 7 prosenttiin. Avoimien työpaikkojen määrä on vähentynyt huipusta selvästi, mutta niitä on edelleen varsin paljon.

(Lähde Valtiovarainministeriön taloudellinen katsaus syksy 2023)

2.2.2 Kuntatalouden tilanne

Vuosi 2023 oli kuntataloudessa historiallinen, sillä sote-uudistus tuli voimaan vuoden alusta ja kavensi kuntien tehtäväkenttää. Uudistus vaikutti merkittävästi sekä kuntien toimintaan että talouteen. Uudistuksen vaikutukset kohdistuvat erityisesti kuntien käyttötalouteen, jossa tulojen ja menojen taso ja rakenne muuttuivat merkittävästi tehtävien siirryttyä hyvinvointialueille sekä niiden rahoituksen siirryttyä valtiolle. Vuosi 2023 tulee olemaan kuntien osalta vielä kohtuullisen hyvä, koska verotuloja saadaan vielä osin vuoden 2022 veroprosenttien mukaan.

Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistukseen liittyvä rahoituksen siirto kunnilta hyvinvointialueille on tarkistettu vastaamaan kuntien vuoden 2022 tilinpäätöstietojen mukaisia siirtyvien palveluiden järjestämisen kustannuksia sekä verotulojen osalta tietoja verovuoden 2022 valmistuneesta verotuksesta. Marraskuussa saatujen lopullisten verotulotietojen perusteella laskettu valtionosuuden vähennystarve poikkeaa huomattavasti valtion vuoden 2024 talousarvioesityksen valmistelun yhteydessä ennakoitusta tasosta ja siitä, mihin kunnat ovat voineet varautua

talousarviovalmistelussaan. Verotietojen perusteella tehdyllä tarkistuksella ei ole vaikutusta hyvinvointialueiden rahoituksen tasoon.

Hallitus antoi torstaina 23. marraskuuta eduskunnalle esityksensä vuoden 2024 talousarvioesityksen täydentämisestä. Kuntatalouteen vuonna 2024 kohdistuvia vaikutuksia ehdotetaan lievennettäväksi. Vuotta 2023 koskeva jälkikäteinen valtionosuusvähennys siirrettäisiin vuosien 2024 ja 2025 sijasta tehtäväksi vuosina 2025–2027. Lisäksi vuoden 2024 valtionosuuteen tehtäisiin 192 miljoonan euron määräaikainen lisäys, jota vastaavasti valtionosuutta vähennettäisiin määräaikaisesti vuosittain 64 miljoonaa euroa vuosina 2025–2027.

Kuntien ja kuntayhtymien vuoden 2022 tilinpäätöksissä kuntatalouden tilikauden tulos oli 1,3 mrd. euroa, mikä on noin 100 milj. euroa vahvempi kuin tilinpäätösarvioissa.

Vaikka vuoden 2022 tilinpäätös olikin tilinpäätösarvioita parempi, on vuosien 2024–2027 kuntatalouden lukuja tarkistettu alaspäin. Vuosi 2023 näyttää kuntataloudessa edelleen vahvalta, mutta sote-uudistuksen vuoksi siihen liittyy edelleen huomattavaa epävarmuutta. Käännös heikompaan on kuitenkin edessä, kun alkuvuoden suotuisa tulokehitys hiipuu talouskasvun vaimentuessa ja kuntien saamat poikkeuksellisen suuret verohännät poistuvat. Kuntien, kuntayhtymien ja hyvinvointialueiden tilinpäätösennusteet indikoivat merkittävää toimintakatteen heikkenemistä vuonna 2023 vuoteen 2022 verrattuna. Kuntataloudessa paineita aiheuttaa etenkin kustannusten nopea nousu, sillä vuoden 2023 sopimuskorotukset nostavat palkkoja 4,85 prosenttia ja inflaatio on pitkittynyt. Kiihtyneen inflaation täysimääräiset vaikutukset näkyvät kuntapuolella osin viiveellä pitkien ostopalvelusopimusten vuoksi.

Kuntatalouden toimintamenot kasvavat vuosina 2024–2027 pääasiassa hintojen kasvun vuoksi, sillä koulutuksen (ml. varhaiskasvatus) palvelutarve pysyy kehysvuosina laskevana syntyvyyden laskun ja ikäluokkien pientymisen vuoksi. Poikkeuksen tähän muodostaa ainoastaan vuosi 2025, jolloin kunnille siirtyy vastuu työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisestä ja samalla niiden rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennetaan.

Kuntien kustannuskehitystä kuvaava peruspalvelujen hintaindeksin muutos on keskimäärin 3,1 prosenttia vuodessa vuosina 2024–2027. Kuntatalouden suurimman kuluerän muodostavat henkilöstökustannukset, joita sopimuskorotukset nostavat noin 3 prosenttia vuonna 2024. Sopimuskorotusten kasvu jää vuonna 2024 kuluvaan vuoteen huomattavasti maltillisemmalle tasolle kunta-alan henkilöstölle vuonna 2023 maksettujen kertaerien poistumisen vuoksi. Henkilöstökustannusten kasvua hillitsee ensi vuonna työttömyysvakuutusmaksun alentaminen. Maksu laskee keskimäärin noin 0,9 prosenttiyksikköä kunta-alalla. Vuosina 2025–2027 kunta-alan ansiokehityksen oletetaan olevan talouden yleistä ansiokehitystä hieman nopeampaa kunta-alalle sovitun palkkausjärjestelmien kehittämissuunnitelman vuoksi.

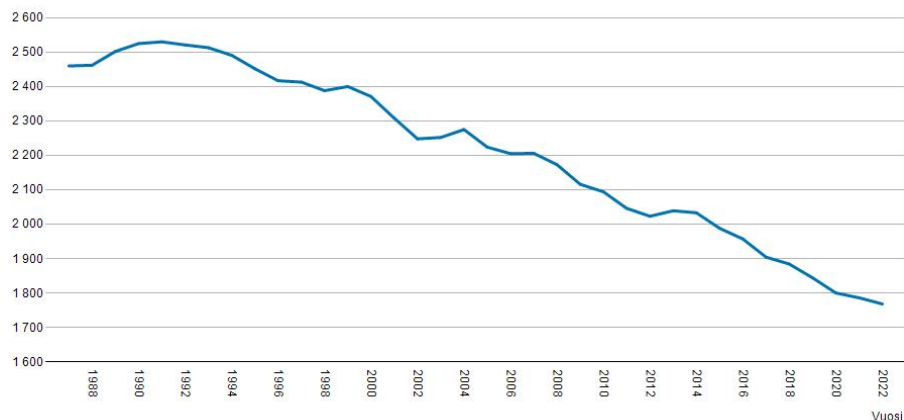
Hallitusohjelman mukaan kuntien rahoituksen ja valtionosuusjärjestelmän kokonaisuus uudistetaan vastaamaan kuntien uutta roolia ja sote-uudistuksen voimaantumisen sekä TE-uudistuksen jälkeistä tilannetta. Uudistuksen lähtökohdaksi otetaan tavoite varmistaa eri kokoisten kuntien edellytykset järjestää lakisääteiset peruspalvelut kaikkialla Suomessa, ottaa huomioon muuttotappiokuntien tarpeet ja eri alueiden demografisen kehityksen sekä vahvistaa kasvavien kuntien ja kaupunkien edellytykset investoida kasvuun ja hoitaa sosiaalisia ongelmia.

Kuntien saamien valtionosuuksien yleiskatteellisuus säilytetään ja kuntien tehtävien rahoitusta vahvistettaessa painotetaan yleiskatteellisia valtionosuuksia valtionavustusten sijaan. Uudistus toteutetaan kustannusneutraalisti siten, että se ei lisää julkisia menoja, vaan vahvistaa kasvua ja julkista taloutta pitkällä aikavälillä.

Osana uudistusta arvioidaan verotulojen tasauksen piirissä olevien verojen tarkoituksenmukaisuutta ja tasauksen tasoa. Perusperiaatteena on, että kuntien alueella syntyvästä verotulosta mahdollisimman suuren osan tulee jäädä kuntien omaan käyttöön, kuitenkin kaikkien kuntien elinvoima ja kuntien välinen rahoituksen tasapainoisuus huomioiden. Uuden rahoitusjärjestelmän on määrä olla voimassa 1.1.2026 alkaen. (Lähde: Valtiovarainministeriö, Hallitusohjelma 2023.)

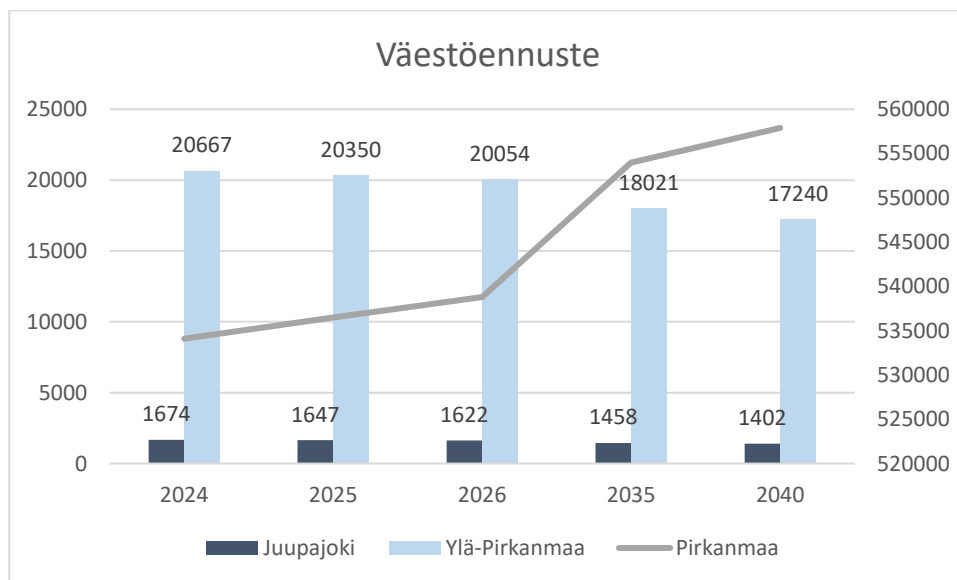
2.3 Juupajoen kunnan yleinen ja taloudellinen tilanne

2.3.1 Väestökehitys

Kuvio. Juupajoen väkiluvun kehitys 1988–2022 (Lähde: Tilastokeskus, Kuntien avainluvut).

Ennusteiden mukaan 2024 Juupajoen kunnan väkiluku on 1674 asukasta, 2025 1647 asukasta, 2026 1622 asukasta, 2035 1458 asukasta ja 2040 1402 asukasta.

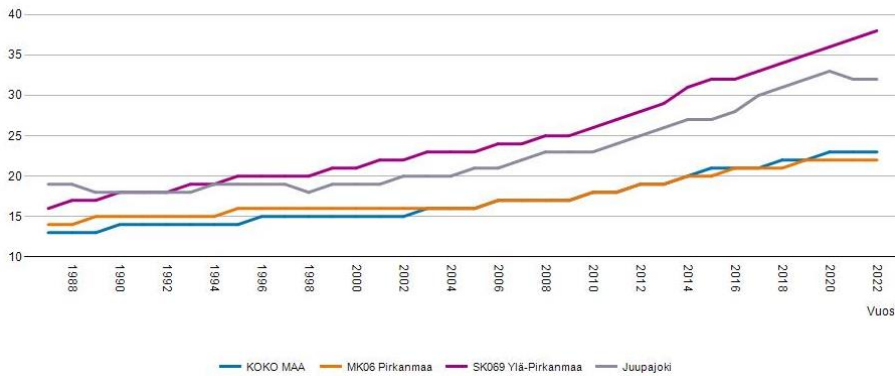

Kuvio. Väestöennuste 2024–2040 (Lähde: Tilastokeskus).

Edellä kuvatusta kaaviosta nähdään, että Juupajoen asukasluvun kehitys noudattaa hyvin pitkälle koko Ylä-Pirkanmaan kuntien asukaslukukehitystä.

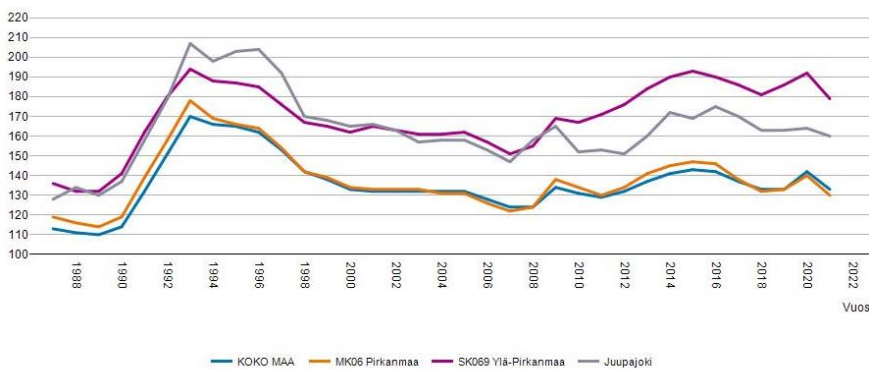

Erityinen haaste niin Juupajoella kuin koko maassa on väestön ikääntyminen. Väestön ikääntymisen myötä erityisesti ikäihmisten palvelujen tarve kasvaa.

Kuvio. Yli 64-vuotiaiden osuus väestöstä 1988-2022 (%) (Lähde: Tilastokeskus, Kuntien avainluvut).

Ikääntyminen ja alhainen syntyvyys näkyvät myös Juupajoen taloudellisessa huoltosuhteessa, jossa lasketaan kuinka monta työvoiman ulkopuolella olevaa ja työtöntä on yhtä työllistä kohti.

Kuvio Taloudellisen huoltosuhteen kehitys 1988-2022 (Lähde: Tilastokeskus).

2.3.2 Työllisyystilanne Pirkanmaalla ja Juupajoella

Työllisyystilanneselvitys perustuu Pirkanmaan työ- ja elinkeinotoimiston syyskuun 2023 tilannekatsaukseen.

Pirkanmaalla oli syyskuun 2023 lopussa 23 014 työtöntä työnhakijaa. Työttömien määrä nousi vuoden aikana 3 202 henkilöllä (16 %). Alle 7 prosentin työttömyysaste oli Juupajoella, Kangasalalla, Kihniöllä, Lempäälällä, Pirkkalalla, Punkalaitumella, Pälkäneellä, Sastamalalla ja Vesilahdella. Ylöjärvellä alitettiin 6 prosentin taso ollen 5,9 %. Suurimmat työttömien työnhakijoiden määrien nousut olivat Kangasalalla 130 henkilöä, Lempäälässä 107 henkilöä, Nokialla 169 henkilöä, Pirkkalassa 150 henkilöä, Sastamalalla 157 henkilöä, Tampereella 1 860 henkilöä, Valkeakoskella 233 henkilöä ja Ylöjärvellä 118 henkilöä. Mänttä-Vilppulan, Virtain sekä Ruoveden työllisyystilanne heikkeni hieman.

Alue	Työvoima	Työttömyysaste %	Työttömät yhteensä	Alle 25-vuotiaat	Yli 50-vuotiaat	Pitkäaik. työttömät	Avoimet työpaikat
Juupajoki	748	6,3	47	6	18	11	11
Ylä-Pirkanmaan seutukunta yht.	8 625	9,2	791	66	376	210	112

Taulukko: Työttömät työnhakijat ja avoimet työpaikat syyskuun 2023 lopussa. Lähde: Pirkanmaan työllisyyskatsaus 9/2023 Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

2.3.3 Kuntayhteistyö

Elinkeinojen kehittämistä ja hankeyhteistyötä on kuntien kesken toteutettu vuodesta 2013 lähtien sopimusperusteisesti.

PoKo ry on yksi 54:stä Manner-Suomessa toimivasta alueellisesta Leader-toimintaryhmästä. Juupajoki kuuluu PoKo ry:n toiminta-alueeseen yhdessä Ruoveden, Mänttä-Vilppulan ja Virtain kanssa. Juupajoen kunta osallistuu PoKo ry:n uudelle ohjelmakaudelle 2021-2027.

Toisen asteen koulutuksen järjestämisen osalta Juupajoki kuuluu SASKY koulutuskuntayhtymään. Kuntayhtymän muut jäsenkunnat ovat Huittinen, Hämeenkyrö, Ikaalinen, Keuruu, Kihniö, Kokemäki, Multia, Mänttä-Vilppula, Parkano, Punkalaidun, Ruovesi ja Sastamala. Juupajokea lähinnä olevat SASKY:n toimipisteet ovat Mänttä-Vilppulassa sijaitseva ammatillista koulutusta tarjoava Mäntän seudun koulutuskeskus (MSKK) sekä Ruoveden lukio.

Sosiaali- ja terveystalveluiden järjestämistä vastuu siirtyi Pirkanmaan hyvinvointialueelle vuoden 2023 alusta.

Vuoden 2015 alussa aloitti toimintansa laajempi ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alue Tampereen, Kangasalan ja Valkeakosken ympäristöterveyden yt-alueiden yhdistyessä. Yhteistoiminta-alueeseen kuuluvat Tampere, Orivesi, Kangasala, Pälkäne, Juupajoki, Valkeakoski, Akaa ja Urjala. Tampereen kaupunki toimii yhteistoiminta-alueen isäntäkuntana.

Vuoden 2018 alusta lukien Juupajoen kunta on hankkinut työllisyyspalvelut sopimusperusteisesti Mänttä-Vilppulan kaupungilta. Juupajoen lakisääteisten työllisyyspalvelujen hoitaminen on organisoitu siten Mänttä-Vilppulan toimesta 1.1.2018 lukien. Sopimus on voimassa toistaiseksi.

Työllisyyden kuntakokeilu alkoi 1.3.2021 ja kestää 31.12.2024 saakka. Työllisyyden kuntakokeilussa osa työttömistä työnhakijoista siirtyi oman kotikuntansa työllisyyspalvelujen asiakkaisiksi. Kokeilussa kotikunta, Juupajoen kohdalla Mänttä-Vilppulan kaupunki, vastaa TE-palveluiden eli julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden tarjoamisesta asiakkailleen.

Justiina Ateriapalvelut Oy, Mänttä-Vilppulan kaupungin (osuus 83 %) ja Juupajoen kunnan (osuus 17 %) yhteinen ruokapalveluyhtiö aloitti toiminnan tammikuussa 2019.

Vapaan sivistystyön osalta kuntayhteistyötä tehdään Oriveden kaupungin kanssa yhteisen Oriveden seudun kansalaisopiston toimesta. Virtain kaupungin ylläpitämä Merikanto-opisto tuottaa seudulla musiikkiopisto ja taiteiden perusopetuksen palveluja.

Etsivää nuorisotyötä hoidetaan myös Oriveden kaupungin kanssa solmitun sopimuksen perusteella molempien kuntien alueella.

Juupajoen alueella jätehuollosta vastaa Pirkanmaan jätehuolto Oy, jossa Juupajoen kunta on jäsenenä. Jätehuoltoviranomaisena toimii sopimusperusteisesti Tampereen kaupungin jätehuoltojoasto.

Ruoveden kunta ja Juupajoen kunta sopivat ympäristönsuojelun yhteistyöstä keväällä 2021. Ruoveden kunta ylläpitää ympäristötarkastajan virkaa ja Juupajoen kunta ostaa viranhaltijan työajasta 30 %. Sopimus on voimassa toistaiseksi.

2.3.4 Kunnan talouden tilanne ja kehitys

Juupajoen kunnan taseessa on edellisiltä vuosilta kertynyttä ylijäämää 3,716 milj. euroa eli n. 1.410 €/asukas. Konsernitaseen kertynyt ylijäämä oli vuoden 2022 tilinpäätöksessä 3,926 milj. euroa eli 2.221 euroa asukasta kohden.

Kunnan lainakanta oli vuoden 2022 lopussa 2,466 milj. euroa. Yhtä asukasta kohden lainaa oli vuoden 2022 päättyessä 1.395 euroa. Ottaen huomioon kunnan asukasluvussa tapahtuneen laskun asukaskohtaisen lainakannan kehitys on hyvä. Konsernin lainakanta vuoden 2022 tilinpäätöksessä oli 6,578 milj. euroa ja asukaskohtainen konsernilaina oli 3.721 €/asukas.

Vuosikate osoittaa tulo-rahoituksen määrän, joka jää käytettäväksi juoksevien menojen maksamisen jälkeen investointeihin, sijoituksiin ja lainanlyhennyksiin. Vuosikatteen tulisi olla vähintään vuosipoistojen suuruinen ja tavoitetaso on nettoinvestointien määrä, joka on yleensä poistojen määrää suurempi.

2.3.5 Keskeiset tuloperusteet

Verotulot

Kuntaliiton mukaan kunnan saavat verotuloa talousarviovuonna 13,76 mrd.€ joka on – 5,0 % vähemmän kuin vuodelle 2023 ennustetaan.

Kuntaliiton verotuloennusteen mukaan kunnan tuloveron muutos vuonna 2024 edelliseen vuoteen (2023) verrattuna olisi +3,9 % (104.000). Vuonna 2025 kunnallisveron muutos edelliseen vuoteen verrattuna olisi +1,0 %, ja vuonna 2026 +2,6 %.

Juupajoen yhteisöveron tuoton ennustetaan laskevan vuonna 2024 edellisen vuoteen verrattuna -7,1 % (- 69.000 €). Vuonna 2025 yhteisöveron tuoton ennustetaan nousevan edelliseen vuoteen verrattuna +7,4 % ja vuonna 2026 +2,1 %.

Kiinteistöverolain mukaiset vaihteluvälit ovat:

- yleinen kiinteistöveroprosentti 0,93–2,00
- vakituinen asuinrakennus 0,41–1,00
- muu asuinrakennus 0,93–2,00
- voimalaitokset 0,93–3,10
- rakentamaton rakennuspaikka 2,00–6,00

Muiden rakennusten veroprosentti voidaan määrätä vaihteluvälin 0,93–2,00 rajoissa enintään 1,00 prosenttiyksikköä korkeammaksi kuin pääasiassa vakituiseen asumiseen käytettävien rakennusten veroprosentti tai jos näin laskettu veroprosentti on kunnanvaltuuston määräämää yleistä kiinteistöveroprosentti alempi, enintään kunnanvaltuuston määräämän yleisen kiinteistöveroprosentin suuruiseksi.

Kiinteistöverolain 13a §:n mukaan kunnanvaltuusto voi määrätä yleishyödyllisen yhteisön kiinteistöveroprosentin, joka koskee sekä rakennusta että maapohjaa, poikkeavaksi kunnan yleisestä kiinteistöverosta. Veroprosenttia sovelletaan, jos kiinteistöllä sijaitseva rakennus on pääasiallisesti yleisessä tai yleishyödyllisessä käytössä. Käyttötarkoituksen määrittelee verottaja. Veroprosentiksi voidaan määrätä myös 0,00 %.

Koko maan painotetut keskimääräiset kiinteistöveroprosentit vuosina 2022-2023

	2022	2023
Yleinen kiinteistövero	1,11	1,11
Vakituinen asunto	0,51	0,50
Muu asuinrakennus	1,21	1,21

Juupajoen kunnan vahvistetut veroprosentit

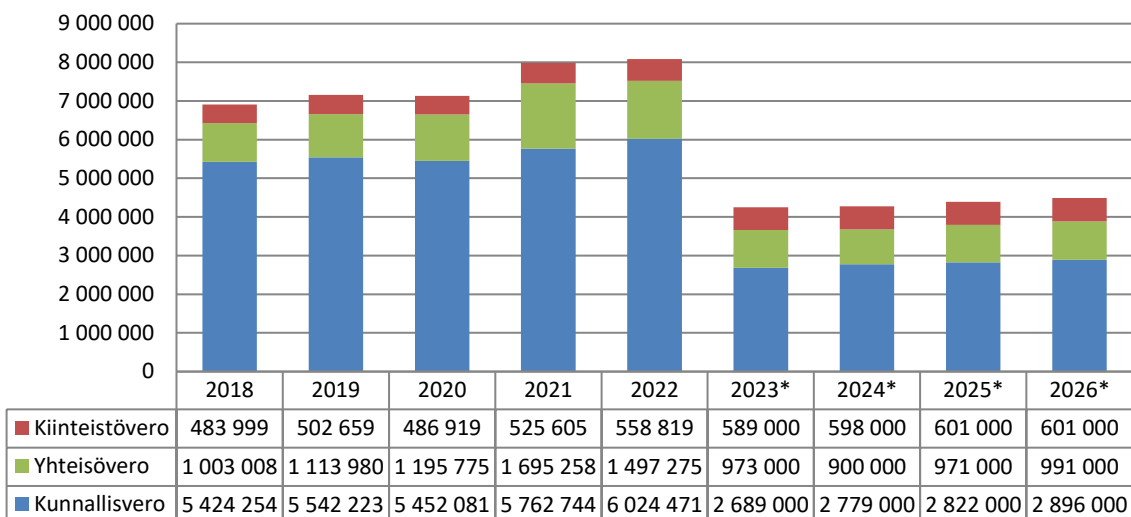
	2023	2024
Kunnallisvero	8,36 %	8,4 %
Yleinen kiinteistövero	1,15 %	1,15 %
Vakituinen asunto	0,45 %	0,45 %
Muu asuinrakennus	1,05 %	1,05 %
Yleishyödyllinen yhteisö	0,00 %	0,00 %
Voimalaitokset		2,00 %
Maapohja		1,30 %

Rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveroa ei Juupajoella peritä.

Yhden kunnallisveroprosentin tilitystuotto on talousarviovuonna noin 330.000 euroa. Juupajoen kunnan efektiivinen veroaste on vuonna 2023 5,81 % ja vuonna 2024 efektiivisen veroasteen ennustetaan olevan 6,01 %. Efektiivinen veroaste on maksuunpannun kunnallisveron suhde ansiotuloihin.

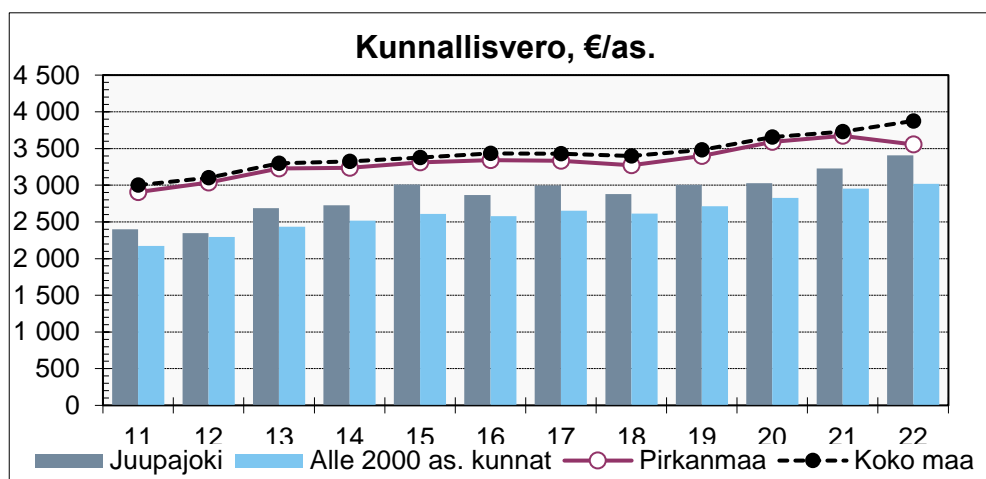
Juupajoen kunnalle on arvioitu saatavan talousarviovuonna verotuloja 4.277.000 euroa. Ennuste on muodostettu Kuntaliiton veroennustekehikon pohjalta. Kunnallisverotuottoa on talousarvioon vuodelle 2024 arvioitu 2.779.000 euroa. Yhteisöveroa arvioidaan kertyvän 900.000 euroa ja kiinteistöveroa 598.000 euroa.

Juupajoen verotulojen kehitys 2018 - 2026

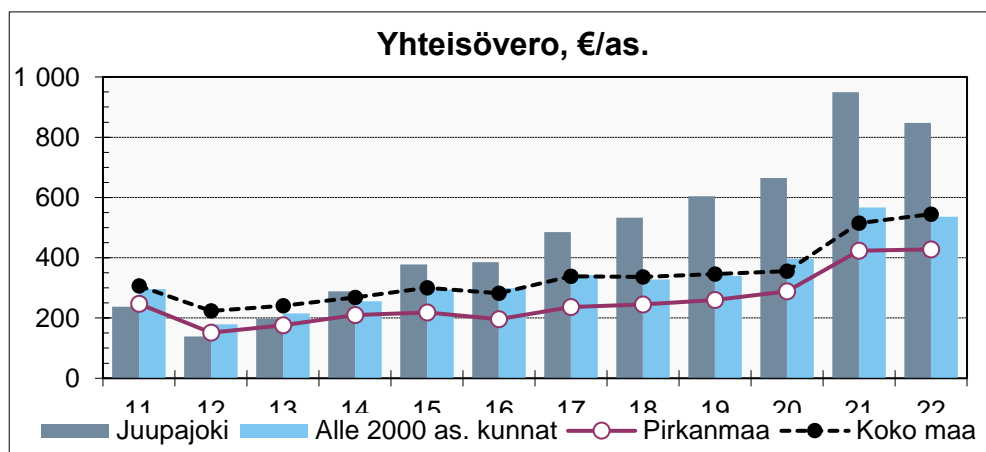

Kuvio. Juupajoen verotulojen kehitys vuosina 2018–2022 ja ennuste vuosille 2023–2026.

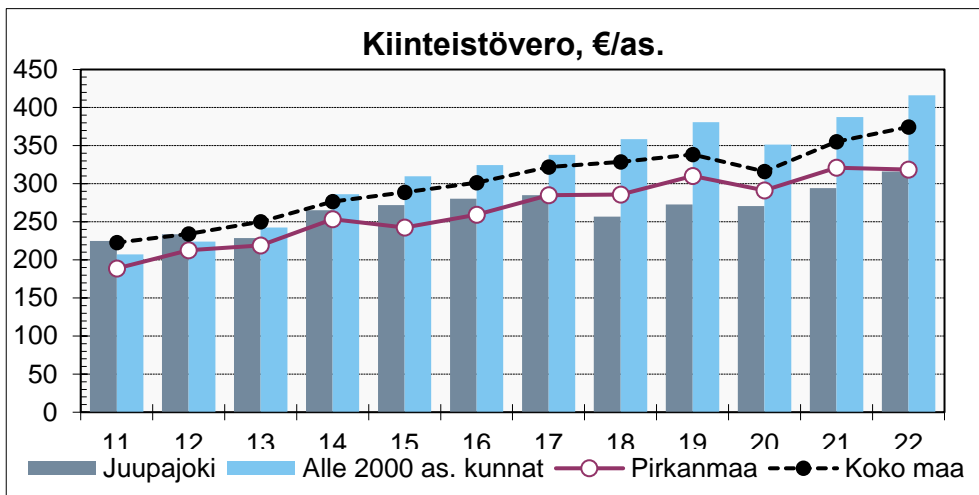
Seuraavissa kuvioissa on esitetty eri verolajien kehitys Juupajoen kunnassa euroa/asukas verrattuna alle 2000:n asukkaan kuntaryhmän, Pirkanmaan muiden kuntien ja Manner-Suomen kaikkien kuntien vastaaviin tietoihin (Lähde: Kuntaliitto/Tilastokeskus).

Kuvio. Juupajoen kunnan kunnallisvero euroa/asukas verrattuna 2000 asukkaan kuntaryhmän, Pirkanmaan muiden kuntien ja Manner-Suomen kaikkien kuntien vastaaviin tietoihin (Lähde: Kuntaliitto/Tilastokeskus).

Kuvio. Juupajoen kunnan yhteisövero euroa/asukas verrattuna 2000 asukkaan kuntaryhmän, Pirkanmaan muiden kuntien ja Manner-Suomen kaikkien kuntien vastaaviin tietoihin (Lähde: Kuntaliitto/Tilastokeskus).

Kuvio. Juupajoen kunnan kiinteistövero euroa/asukas verrattuna 2000 asukkaan kuntaryhmän, Pirkanmaan muiden kuntien ja Manner-Suomen kaikkien kuntien vastaaviin tietoihin (Lähde: Kuntaliitto/Tilastokeskus).

Kuvioista on nähtävissä, että Juupajoen kunnan kunnallisverojen ja yhteisöverojen asukaslukuun suhteutettu tulo on vertailukuntiin nähden hyvä. Sen sijaan kiinteistöverotuotto Juupajoella on vertailuryhmiä alhaisempi.

Valtionosuudet

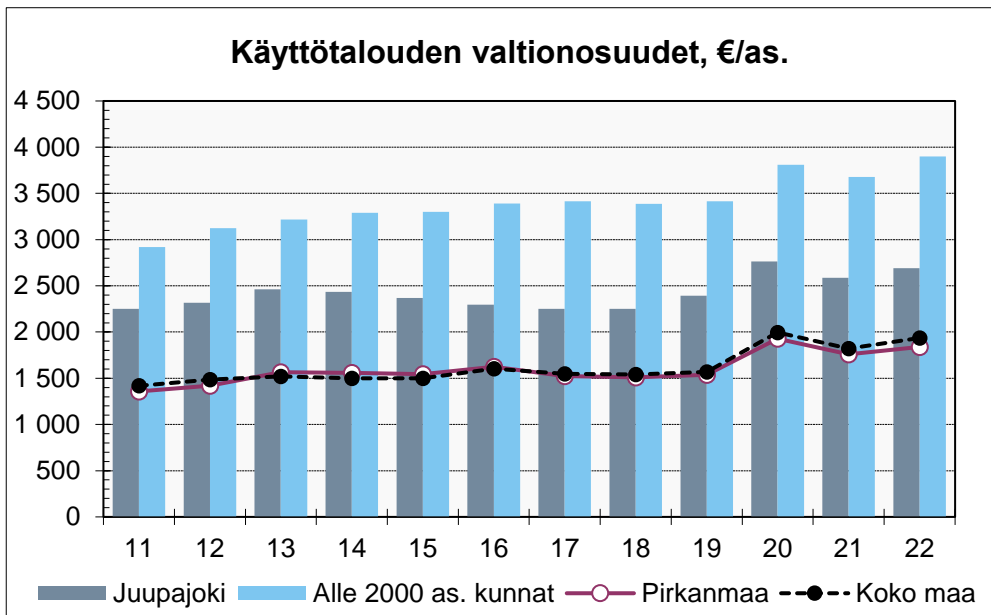
Valtionosuusjärjestelmän kautta valtio osallistuu lakisääteisten kunnallisten peruspalvelujen rahoitukseen. Valtionosuudet ovat merkittävin osa kuntiin kohdistuvaa valtionapujärjestelmää. Valtionosuudet tulevat kunnille laskennallisin perustein ja maksetaan kunnalle automaattisesti ilman erillistä hakemusta. Sen lisäksi kunnille voidaan myöntää hakemuksesta valtionavustuksia.

Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on kuntien vastuulla olevien julkisten palvelujen saatavuuden varmistaminen tasaisesti koko maassa siten, että kansalaiset voivat saada tietyn tasoiset peruspalvelut asuinpaikastaan riippumatta kohtuullisella verorasituksella. Tämä toteutetaan tasaamalla kuntien välisiä eroja palvelujen järjestämisen kustannuksissa sekä tulopohjissa.

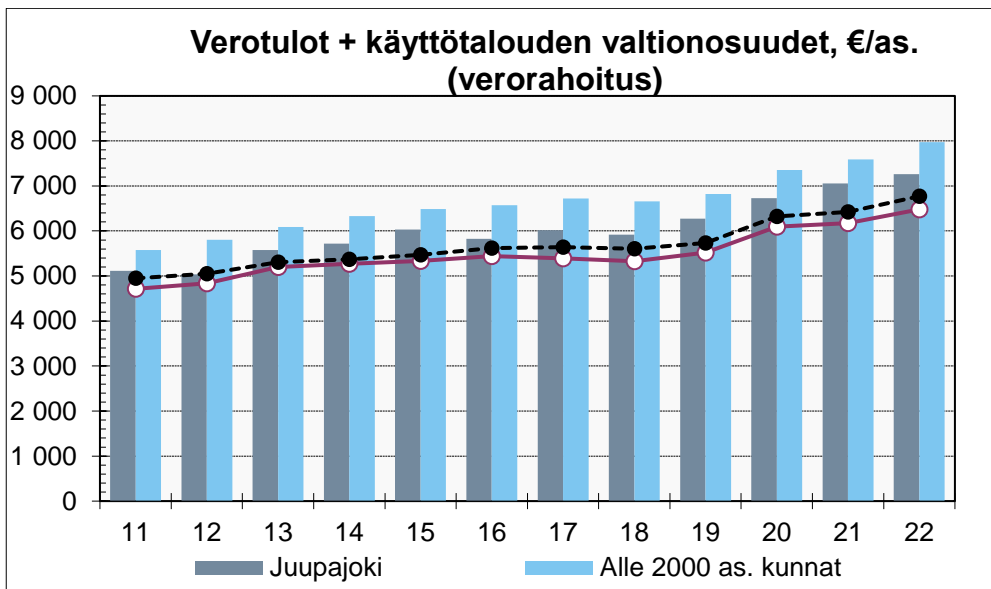
Valtiovarainministeriö on päivittänyt 23.11.2023 tiedon sote-uudistusta koskevien siirtolaskelmien jälkikäteistarkistuksen vaikutuksesta. Jälkikäteistarkistuksessa kunnilta koko maan tasolla siirtyvät kustannukset ja tulot tarkistetaan, ja näiden erotus täsmäytetään kuntien peruspalveluiden valtionosuuteen vuodesta 2024 alkaen. Vuoden 2022 verotuksen valmistumisen myötä jälkikäteistarkistuksen vaikutus on 501 milj. € valtionosuuksia vähentävä. Vuoden 2023 osalta vähennys huomioidaan takautuvasti vuosina 2025-2027. Vähennys on kaikille kunnille asukasta kohden yhtä suuri. Lisäksi on huomioitu vuodelle 2024 valtionosuuteen 192 miljoonan euron määräaikainen lisäys.

Kuntaliitto päivitti vuoden 2024 valtionosuuslaskelman 24.11.2023. Lopulliset päätökset vuoden 2024 valtionosuudesta tehdään aivan vuoden 2023 lopussa. Valtionosuuslaskelmassa Juupajoen kunnan valtionosuudet nousevat vuoteen 2023 verrattuna 317 040 euroa.

Valtionosuudet Juupajoella	TP 2022	TA 2023	Lopullinen 2023	TA 2024
Peruspalvelujen valtionosuus	4 014 428	964 290	937 583	1 260 880
Veromenetysten korvaus	1 224 631	379 620	378 838	372 580
Opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuus	-479 935	-479 950	-451 851	-451 850
Yhteensä	4 759 124	863 960	864 570	1 181 610

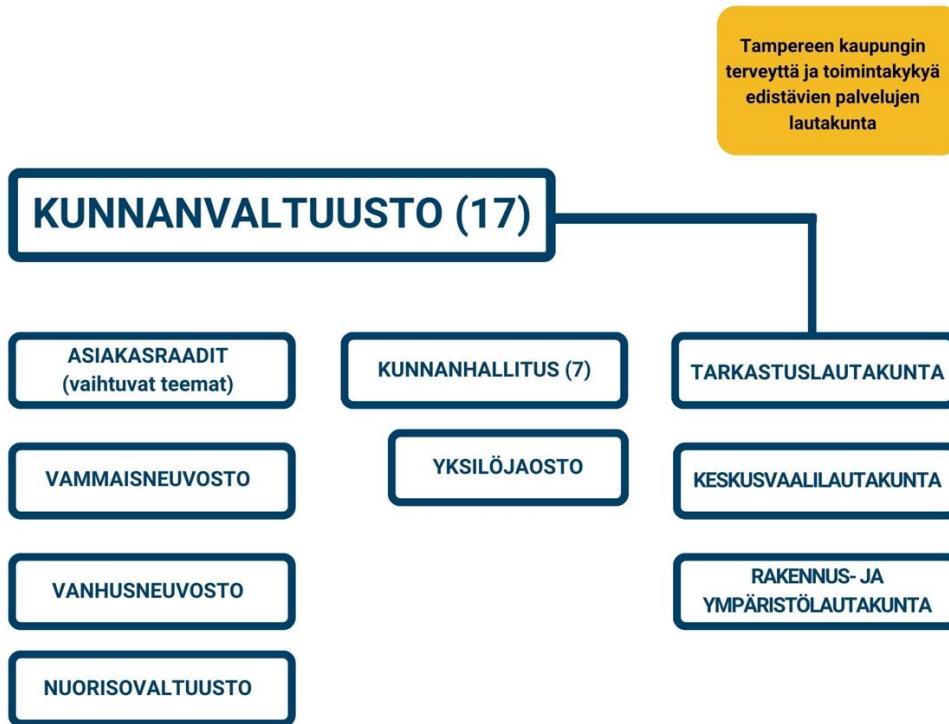
Kuvio: Käyttötalouden valtionosuuksien kehitys vv. 2010–2022 (Lähde: Kuntaliitto)

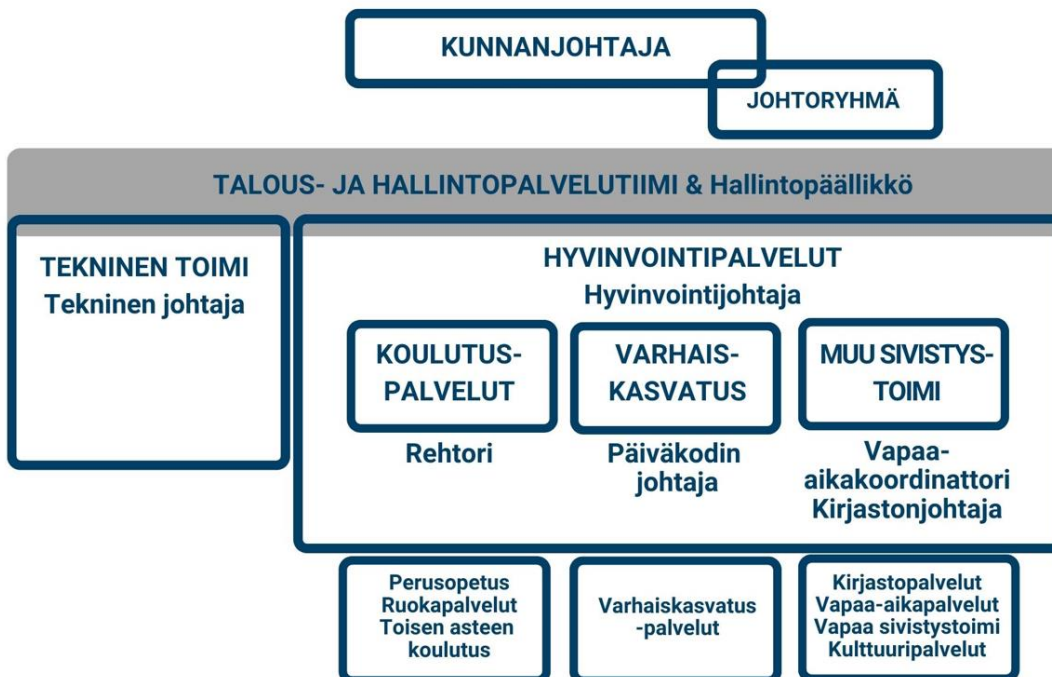
Kuvio: Verorahoituksen kehitys vv. 2010–2022 (Lähde: Kuntaliitto)

2.3.6 Juupajoen kunnan hallinto-organisaatio

Luottamushenkilöorganisaatio

Virasto-organisaatio

2.3.7 Juupajoen kunnan konsernirakenne

Kunnan konsernirakenne muuttui vuodesta 2023, kun kunnan omistusosuus Pirkanmaan sairaanhoitopiiriin kuntayhtymässä (0.56 %) siirtyi hyvinvointialueelle.

Kunnan omistusosuus kuntayhtymissä:

- Pirkanmaan liitto 0,52 %
- Sastamalan koulutuskuntayhtymä 0,98 %

Kunnan osuus osakkuusyhteisöissä:

- Juupajoen Lämpö Oy 50 %
- Kiinteistö Oy Juupajoen Koskiportti 47,40 %

Kunnan tytäryhteisöt ja omistusosuudet:

- Koskitalot Oy 100 %
- Kiinteistö Oy Kirjakoski 100 %
- Kiinteistö Oy Kopsamon Linna 50,43 %
- Asuntohankintayhtiö Juupas Oy 100 %

2.3.8 Tytäryhteisöjen tavoitteet talousarviovuodelle

Kuntalain 6 §:n mukaan yhteisö, jossa kunnalla on kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta, on kunnan tytäryhteisö. Kunta tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin. Kunnan toiminta käsittää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan lisäksi osallistumisen kuntien yhteistoimintaan sekä muun omistukseen, sopimukseen ja rahoittamiseen perustuvan toiminnan.

Kunnanvaltuusto on kokouksessaan 25.9.2017 hyväksynyt kunnan konserniohjeet. Konserniohjeessa määritellään Juupajoen kunnan ja sen omistamien tytäryhteisöjen johtamiseen, ohjaukseen ja seurantaan liittyvistä toimintaperiaatteista. Tavoitteena on varmistaa kunnan omistajapoliittisten tavoitteiden ja strategioiden saavuttaminen sekä yhtenäistää toimintakulttuuri ja käytännöt koko konsernin tasolla.

Konserniohjeen tavoitteena on, että kunnan tytär- ja osakkuusyhteisöt, kuntayhtymät ja muut kuntakonserniin kuuluvat yhteisöt toteuttavat valtuuston hyväksymiä ja asettamia tavoitteita. Konserniohjeella pyritään yhteisöjen ohjauksen yhtenäistämiseen, toiminnan läpinäkyvyyden lisäämiseen, kunnan yhteisöstä saaman tiedon laadun parantamiseen ja tiedonkulun tehostamiseen.

Valtuusto asettaa talousarviossa tytäryhteisöille toiminnan ja talouden tavoitteita, jotka on johdettu kuntastrategiasta ja siihen liittyvästä omistajapolitiikasta sekä yhteisön liiketoiminnasta. Tytäryhteisöjen taloussuunnitelmien tulee perustua valtuuston niille asettamiin tavoitteisiin. Tytäryhteisön hallitus vastaa asianmukaisen taloudenhoidon järjestämisestä. Konsernijohto pyrkii tukemaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Koskitalot Oy	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS2 tuh. 2025	TS3 tuh. 2026
Toimintatuotot	428 450,95	405 000	385 000	380	380
Toimintakulut	-404 226,58	-360 000	-365 000	-350	-350
Toimintakate/Jäämä	24 224,37	45 000	20 000	30	30
Poistot ja arvonalentumiset	-221 246,19				
TILIKAUDEN TULOS	-197 021,82	45 000	20 000	30	30

Toiminnallinen tavoite	Tavoitetaso 2024	Seuranta
Tilojen käytettävyys		
Asuntojen käyttöaste	80 %	Tilasto
Kiinteistöjen teknisen kunnan seuranta	Kiinteistöhuollon seuranta	Palaverit puhelimitse/sähköpostilla
Asuntokannan optimoinen	Tarpeettomien tilojen purkaminen	Rivikaarre purettu ja alaskirjattu 2022, ARA:n purkuavustusta saatu 70 % asuntokannan optimointi jatkuu

Kiinteistö Oy Kirjakoski	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS2 tuh. 2025	TS3 tuh. 2026
Toimintatuotot	28 245,35	28 245	28 245	29	29
Toimintakulut	-21 533,45	-28 245	-28 245	-27	-27
Toimintakate/Jäämä	6 711,90	0	0	2	2
Poistot ja arvonalentumiset	-4 098,15				
TILIKAUDEN TULOS	2 613,75	0	0	2	2

Toiminnallinen tavoite	Tavoitetaso 2024	Seuranta
Tilat	Rakennuksen julkisivujen remontointi/kunnostus 2023-2024 aikana	
Nuorisotila 342,5 m ²	Yhtiön sulauttaminen kuntaan?	
Kirjasto 330,0 m ²		
Tilojen käyttöaste	100 %	Tilasto
Kiinteistöjen teknisen kunnan seuranta	Kiinteistöhuollon seuranta	Palaverit puhelimitse/sähköpostilla

Kiinteistö Oy Kopsamonlinna	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS2 tuh. 2025	TS3 tuh. 2026
Toimintatuotot	44 665,05	50 190	49 000	49	49
Toimintakulut	-50 867,30	-49 700	-48 500	-48	-48
Toimintakate/Jäämä	-6 202,25	490	500	1	1
Poistot ja arvonalentumiset					
TILIKAUDEN TULOS	-6 202,25	490	500	1	1

Toiminnallinen tavoite	Tavoitetaso 2024	Seuranta
Tilat:	omistusosuus 50,43 %	
Koulu, Yksityiset asunnot 9 kpl		
Investoinnit	Lämmitysjärjestelmän uusiminen Käyttövesisaneeraus	Suunnittelu- ja kartoitustyö tilattu, kartoitus jatkuu

2.4 Riskienhallinta ja sisäinen valvonta

Riskienhallinnalla tarkoitetaan menettelytapoja, joiden avulla tunnistetaan, arvioidaan ja hallitaan tavoitteiden saavuttamista uhkaavia tekijöitä. Riskienhallinnalla varmistetaan Juupajoen kunnan ja kuntakonsernin valmius perustehtävänsä toteuttamiseen ja asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen varautumalla toteutumista uhkaavien tekijöiden hallintaan.

Toimiva riskienhallinta on osa hyvää johtamista, toiminnan ohjausta ja palvelujen laadun varmistamista. Prosessina riskienhallinta kytkeytyy kiinteästi strategia-, talousarvio- ja tilinpäätösprosesseihin eli toiminnan suunnitteluun, seurantaan ja raportointiin. Riskejä tunnistetaan ja arvioidaan osana kunnan ja konserniyhteisöjen tavanomaista johtamista, suunnittelua, päätöksentekoa ja toimintaa.

Riskiarviointit käydään läpi ja päivitetään vähintään kerran vuodessa kesäkuun loppuun mennessä. Tavoitteiden asettamisen yhteydessä analysoidaan toimintaympäristön muutoksia, tunnistetaan kunnan ja kuntakonsernin tavoitteita uhkaavia riskejä, arvioidaan niiden vaikutuksia ja toteutumisen todennäköisyyttä sekä laaditaan tarvittavat suunnitelmat ja toimenpiteet riskien hallitsemiseksi.

Toimialat ja tytäryhtiöt laativat vuosittain talousarviovalmistelun yhteydessä suunnitelman sisäisen valvonnan järjestämisestä.

Sisäisen valvonnan toteuttamisesta toimialat raportoivat tilinpäätösraportoinnin yhteydessä. Suunnitelmat ja raportit laaditaan yhtenäisen mallin mukaisesti ja ne saatetaan tiedoksi kunnanhallituksella sekä edelleen tarkastuslautakunnalle ja tilintarkastajalle.

Kunnanhallitus antaa toimintakertomuksessa selonteon sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä.

3 Taloussuunnitelman tehtävät

Kuntalain 13 luvun 110 §:stä löytyvät säädökset talousarviosta ja taloussuunnitelmasta. Lain mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuusto hyväksyy myös taloussuunnitelman kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Talousarvio ja -suunnitelma laaditaan siten, että se toteuttaa kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet.

Kuntalain mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan. Jos kunta ei ole kattanut taseeseen kertynyttä alijäämää säädettyssä määräajassa, voidaan käynnistää kuntalain 118 §:ssä säädetty erityisen vaikeassa asemassa olevan kunnan arviointimenettely.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota

Kuntalain taloutta koskevissa säännöksissä on kiinnitetty huomiota muun muassa kunnan talouden kestävyys turvaamiseen ja pitkän aikavälin vastuunkannon korostamiseen. Muun muassa kriisikuntamenettelyä koskevaa sääntelyä on uudistettu, alijäämän kattamisvelvollisuutta koskevaa sääntelyä on tiukennettu ja alijäämän kattamisvelvollisuus on ulotettu koskemaan myös kuntayhtymiä.

Kunnan taloussuunnittelun ja kirjanpidon tavoitteina on

- korostaa valtuuston päätösvaltaa toiminnan ja talouden suunnittelussa
- kytkeä talousarvio pitkän aikavälin taloussuunnitteluun,
- osoittaa keinot kokonaistalouden tasapainottamiseksi,
- sitoa toiminta ja talous yhteen,
- antaa oikea kuva kunnan taloudesta,

- osoittaa kunnan taloudellinen tuloksen muodostuminen sekä rahoitustarpeen kattamiskeinot ja
- parantaa vertailtavuutta muihin talousyksikköihin.

Kunnan talousarviolla ja taloussuunnitelmalla on kolme päätehtävää:

1. asetetaan palvelutoimintaa ja investointihankkeita koskevat tavoitteet
2. talousarvioon ja taloussuunnitelmaan budjetoidaan menoja ja tuloja koskevat arviot eri tehtäville ja hankkeille
3. talousarviossa ja taloussuunnitelmassa osoitetaan, miten varsinainen toiminta ja investoinnit rahoitetaan

Talouden tasapainon tärkein arviointikriteeri on vuosikate. Vuosikate osoittaa sen tulorahoituksen, joka juoksevien menojen maksamisen jälkeen jää jäljelle käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainojen lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä.

Perusoletus on, että tulorahoitus on riittävä, jos vuosikate on vähintään käyttöomaisuuden poistojen suuruinen. Poistot taas kuvaavat keskimääräistä vuosittaista korvausinvestointitarvetta. Mikäli vuosikate kattaa poistot (korvausinvestoinnit), kunnan ei tarvitse velkaantua, realisoida käyttöomaisuuttaan tai pitkäaikaisia sijoituksiaan tai vähentää toimintapääomaansa pitääkseen palvelujen tuotantovälineet toimintakunnossa. Jos vuosikate jää negatiiviseksi, tulorahoitus ei riitä edes juokseviin menoihin.

Kuntaliitto on määritellyt seuraavat kriteerit tulorahoituksen riittävyyden eli vuosikatteen tason arvioinnille:

1. Vahva talous. Vuosikate riittää investointien nettomenon ja lainojen lyhennysten rahoittamiseen.
2. Tasapainossa oleva talous. Vuosikate riittää lainojen lyhennysten ja suunnitelman mukaisten poistojen eli korvausinvestointien rahoittamiseen.
3. Hyväksyttävän alarajalla oleva talous. Vuosikate on yhtä suuri kuin suunnitelman mukaiset poistot eli vuosikate riittää korvausinvestointien, mutta ei kokonaan lainojen lyhennysten rahoittamiseen.
4. Heikkenevä talous. Vuosikate on positiivinen, mutta tilikauden tulos poistojen jälkeen negatiivinen. Tällöin vuosikatella ei pystytä rahoittamaan suunnitelman mukaisia poistoja kokonaan eikä lainojen lyhennyksiä ollenkaan.
5. Kriisitalous. Vuosikate on negatiivinen, jolloin käyttö- ja rahoitusmenojen rahoittamiseen joudutaan ottamaan vierasta pääomaa.

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettely

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettely voidaan käynnistää, jos rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat kuntakonsernin talouden tunnusluvut ovat olennaisesti ja toistuvasti koko maan vastaavia tunnuslukuja heikommat ja jos ne ovat kahtena vuonna peräkkäin alittaneet säädetyt raja-arvot.

Kuntalain 13 luvun 118 §:ssä on määrittely erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelystä. Arviointimenettely koskee myös kuntakonserneja ja kuntayhtymiä. Kunnan ja valtion tulee yhdessä selvittää kunnan mahdollisuudet turvata asukkaalleen lainsäädännön edellyttämät palvelut sekä ryhtyä toimenpiteisiin palvelujen edellytysten turvaamiseksi, jos **vähintään toinen seuraavista edellytyksistä täyttyy**:

1. kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää laissa säädetyssä määräajassa.
2. jos asukasta kohti laskettu kertynyt alijäämä on kuntakonsernin viimeisessä tilinpäätöksessä 1 000 euroa ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa, tai kunnan rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat kunnan ja kuntakonsernin talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet seuraavat raja-arvot:
  - kuntakonsernin vuosikate on ilman kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 30 §:n mukaan myönnettyä harkinnanvaraisen valtionosuuden korotusta negatiivinen,
  - kunnan tuloveroprosentti on vähintään 1,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti,
  - asukasta kohti laskettu kuntakonsernin lainamäärä ylittää kaikkien kuntakonsernien keskimääräisen lainamäärän vähintään 50 prosentilla sekä
  - kuntakonsernin suhteellinen velkaantuminen on vähintään 50 prosenttia.

3.1 Talousarvion sitovuus, täytäntöönpano ja seuranta

Kunnanvaltuusto määrää, kuinka talousarvio ja sen perustelut sitovat kunnanhallitusta ja muita kunnan toimielimiä ja viranhaltijoita. Käyttötalousoosassa valtuusto myöntää toimielimille määrärahat ja asettaa toiminnalliset tavoitteet vastuualueittain. Käyttötalousoosa on kunnanhallitusta ja lautakuntaa sitova valtuuston vahvistamalla tulosaluetasolla.

Kunnan vesilaitos on eriytetty kunnan tilinpidosta vesihuoltolain säädösten mukaisesti.

Talousarvioon varattua määrärahaa ei saa ylittää ilman valtuuston hyväksyntää. Talousarvion toimintamenot käsittävät sekä ulkoiset että sisäiset menot. Talousarviossa määrärahojen sitovuustaso valtuustoon nähden on tulosalueiden toimintakate/netto. Talousarvioon on liitetty lista toiminnan tili- ja vastuuvollisista viranhaltijoista. Investoinnit ovat sitovia hankkeittain.

Talousarvion toteutumisen seuranta tehdään kunnanhallitukselle ja valtuustolle kolme kertaa vuodessa 30.4., 30.6. ja 30.9. tilanteiden mukaan. Kunnanhallitukselle ja valtuustolle raportoidaan merkittävistä poikkeamista tavoitteiden toteutumisessa tai määrärahojen käytössä sekä esitetään poikkeamisen syyt. Valtuusto voi hyväksyä talousarviovuoden aikana muutoksia talousarvioon. Muutostarpeista tulee tehdä perusteltu esitys kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle välittömästi, kun on arvioitavissa kustannusten kohoaminen yli varatun määrärahan tai poikkeama hyväksytyistä tavoitteista, eikä ylitystä voida kattaa toimintaa muuttamalla.

Laskujen hyväksyjä on vastuussa laskun oikeellisuudesta, tavaran saannista, palvelun ostamisesta ja määrärahan riittävydestä. Tavaroiden ja palvelujen hankintarajat (määrärahojen puitteissa) ovat seuraavat:

- Kirjaston johtaja ja vapaa-aikakoordinaattori voivat päättää enintään 5.000 eur hankinnoista määrärahojen puitteissa ja talousarvio-ohjeiden mukaisesti
- Rehtori ja päiväkodin johtaja voivat päättää enintään 20.000 eur hankinnoista,
- vastuualue-esimies (kunnanjohtaja, hyvinvointijohtaja, tekninen johtaja) voi päättää enintään 50.000 eur hankinnoista ja
- toimielin päättää yli 50.000 eur hankinnoista.

Hankintapäätöksistä on tehtävä asianmukaiset viranhaltija-/toimielinpäätökset perusteluineen ja valitusosoituksineen.

Kuntalain mukaan kriisikuntamenettely perustuu kunnan taseen kertyneen alijäämän lisäksi myös kuntakonserneja koskeviin tietoihin. Kuntalain 118 §:n mukaan arviointimenettely voidaan käynnistää kuntakonsernin taseen kertyneen alijäämän tai muiden rahoituksen riittävyttä ja vakavaraisuutta kuvaavien kunnan ja kuntakonsernin talouden tunnuslukujen perusteella. Kuntalain mukaan kunnan taseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien ilman mahdollisuutta taloussuunnitelmassa lykätä alijäämän kattamista myöhempään ajankohtaan.

Tämän johdosta talousarviovuoden aikana on tarpeen seurata aktiivisesti myös kuntakonsernin yhtiöiden talouden tilaa. Kunnanhallitukselle tehtäviin raportointeihin (30.4., 30.6. ja 30.9. tilanteiden mukaan) lisätään myös konserniyhtiöiden taloustilanneraportit. Lisäksi kuntakonserniyhtiöiden hallintoon nimettyjen kunnan edustajien tulee raportoida kunnanhallitukselle yhtiöiden toiminnasta ja taloudesta säännönmukaisesti vähintään neljä kertaa vuodessa sekä aina, kun yhtiöiden toiminnassa tai taloudessa tapahtuu merkittäviä muutoksia.

4 Talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2025 – 2026

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS2 tuh. 2025	TS3 tuh. 2026
Toimintatuotot	1 830 841	2 334 150	2 243 140	2 231	2 231
Toimintakulut	-13 118 931	-6 880 980	-7 031 950	-6 927	-6 983
Toimintakate	-11 288 090	-4 546 830	-4 788 810	-4 696	-4 752
Verotulot	7 983 608	4 270 000	4 277 000	4 372	4 466
Valtionosuudet	4 618 778	863 960	1 181 610	1 074	972
Rahoitustuotot ja -kulut	-46 222	-22 550	-17 950	-18	-18
Vuosikate	1 268 074	564 580	651 850	732	668
Poistot ja arvonalentumiset	-562 901	-543 220	-661 650	-662	-662
Tilikauden tulos	705 173	21 360	-9 800	70	7
Poistoeron muutos	10 571	10 500	10 500	11	11
Tilikauden yli-/alijäämä	715 744	31 860	700	81	17

Luvut sisältävät sisäiset erät.

5 Käyttötalousosa

5.1 Hallintopalvelut

Vastuualueen esimies: kunnanjohtaja Riku Siren

Hallintopalveluiden kokonaisuuteen kuuluvat kunnan demokratiapalvelut, keskitetyt tukipalvelut sekä kunnan elinvoiman kehittämistoiminnot ja kuntakonsernin toiminnot.

5.1.1 Konsernihallinto

Tulosalueen esihenkilö: kunnanjohtaja Riku Siren

KONSERNIHALLINTO	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS2 tuh. 2025	TS3 tuh. 2026
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	46 027,12	23 300	61 000	50	50
Toimintamenot	-975 914,16	-1 074 160	-1 146 740	-1 131	-1 130
Toimintakate (netto)	-929 887,04	-1 050 860	-1 085 740	-1 081	-1 080
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-20 539,04	-8 090	-2 310	-2	-2
Tehtävän kokonaiskustannukset	-950 426,08	-1 058 950	-1 088 050	-1083	-1082

= valtuustoon nähden sitova erä

Palvelukuvaus

Konsernihallinto vastaa kunnanvaltuuston sekä kunnanhallituksen päätöksenteon valmistelusta ja päätösten täytäntöönpanosta sekä avustaa kunnanhallituksen puheenjohtajaa tälle hallintosäännössä annettujen tehtävien osalta, sekä avustaa kunnanjohtajaa kunnan toiminnan ja talouden johtamisessa.

Kunnanvaltuusto

Kuntalain mukaan valtuusto käyttää kunnan ylintä päätösvaltaa. Tässä ominaisuudessa se päättää toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä hallinnon järjestämisestä kunnan toiminta-ajatuksen ja strategian pohjalta. Tulosalueen menot pitävät sisällään valtuuston kokouspalkkiot, koulutuskulut, ansionmenetykset- ja matkakorvaukset, seminaarikulut sekä muut luottamushenkilöiden toimintaan liittyvät kulut.

Talousarvioon 2018 otettiin käyttöön Tenavattonni tukemaan syntyvien lapsien määrän kasvua. Vuoden 2024 talousarvioon on varattu tenavatonnin maksamiseen 35.000 euron määräraha. Valtuusto päätti 9.11.2020, että Tenavattonnia ei makseta enää vuoden 2021 jälkeen syntyville lapsille. Kaikki lapset, jotka ovat syntyneet kunnanhallituksen 15.4.2019 tekemän päätöksen mukaisesti Juupajoella vuosina 2018-2021 tulevat saamaan Tenavatonnin enintään viiteen ikävuoteen saakka, mikäli pysyvät Juupajoen kunnan asukkaana ja henkikirjoilla, kuten myös vähintään toinen huoltajista.

Kunnanhallitus

Kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnosta ja taloudesta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kunnanhallitus valvoo kunnan etua, edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa.

Vaalit

Vaalien järjestäminen kuuluu kunnan tehtäviin. Valtiollisten vaalien järjestämistehtäviin kunta saa valtiolta korvausta. Talousarviovuonna järjestetään presidentinvaalit sunnuntaina 28.1.2024 ja mahdollinen toinen vaali 11.2.2024. Lisäksi 9.6.2024 järjestetään europarlamenttivaalit.

Tarkastustoimi

Hallinnon ja talouden tarkastamista varten kunnassa on valtuuston nimeämä tarkastuslautakunta. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet valtuuston päättämällä tavalla ja onko sisäinen valvonta riittävää sekä tutkia tilinpäätöksen sisältämän tiedon oikeellisuus ja riittävyys. Tilintarkastuspalvelusopimus on KPMG Oy Ab:n kanssa.

Hallintotoimi

Kunnan hallintotoimen tehtävänä on tuottaa kunnan toimielimille ja kuntaorganisaatiolle keskitettyjä hallinto- ja toimistopalveluja sekä kuntalaisille ja muille tahoille yleisiä neuvontapalveluja.

Tulosityksikön toimintaan kuuluu myös työnantajan ja työntekijän välinen yhteistoiminta, työterveyshuolto ja työ- ja elämänterveystoiminta. Kunnan työsuojelupäällikkönä toimii tekninen johtaja Pekka Maasilta. Kunnan yhteistoiminta- ja työsuojelutoimielin on yhdistetty vuoden 2014 alusta.

Yhteistyötoimikunnan kokoonpano on seuraava:

kunnanhallituksen edustajat:

- hallituksen puheenjohtaja Juho Eskola ja
- kunnanhallituksen jäsen Pekka Rae

henkilökunnan edustajat:

- työsuojeluvaltuutettu Sami Palsinajärvi
- työsuojeluvaltuutettu Suvi Tenno
- JHL:n edustaja Niina Honkala
- Juko:n edustaja Niko Oksa
- kunnanviraston henkilökunnan edustaja Mervi Korhonen
- kunnanjohtaja Riku Siren
- työsuojelupäällikkö Pekka Maasilta

Elinkeinotoimi

Elinkeinotoimen tehtävänä on turvata ja kehittää elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä paikkakunnalla. Toiminnalla ylläpidetään ja kehitetään paikkakunnan yritysten kilpailukykyä sekä edesautetaan uuden yritystoiminnan syntymistä. Käytännön tehtävinä on mm. antaa konkreettista yrittäjäneuvontapalvelua, edistää yritysyritysyhteistyötä, välittää alueen yrityksille tarkoituksenmukaista asiantuntijapalvelua sekä toteuttaa elinkeinoelämää kehittäviä hankkeita.

Elinkeinotoimen tulosityksikköön sisältyy elinkeinotoimi ja hankeyhteistyö, osallistava budjetointi, joukko- ja palveluliikenne, maataloushallinto, joululahjameskut ja asukashankinta ja kuntamarkkinointi.

Maataloushallinnon osalta Juupajoki kuuluu Lempäälän maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueeseen, johon kuuluvat Akaa, Juupajoki, Kangasala, Lempäälä, Nokia, Orivesi, Pirkkala, Pälkäne, Tampere, Urjala, Valkeakoski, Vesilahti ja Ylöjärvi.

Joulukuussa 2019 käynnistynyt Pirkanmaan junapilotti toi Juupajoelle kaksi uutta junavuoroa. Nämä vuorot ovat toistaiseksi jääneet aikatauluun, vaikka pilotti on jo päättynyt.

Pirkanmaan ELY-keskuksen joukkoliikenteen palvelutason määrittelyn mukaisesti ELY-keskuksen joukkoliikennehankinnoissa rahoituksen peruseriaatteen muuttuivat vuoden 2021 alusta alkaen. Ylikunnallisessa liikenteessä kuntaosuus 30 % jaetaan sopimuksen reiteittäin ja vuoroittain tasan niiden kuntien kesken, joita liikenne palvelee.

Yksi kuntien kärkitehtävistä on kehittää elinkeinopolitiikkaa ja vahvistaa yritysympäristön toimivuutta ja vetovoimatekijöitä. Alueen hyvinvointi edellyttää työpaikkoja ja terve kuntatalous veronmaksukykyisiä

yrittäjiä ja yksityisiä kansalaisia. Näihin haasteisiin vastaaminen edellyttää uusien yhteisten toimintamuotojen ja -mallien kehittämistä. Yksin toimiessaan kuntien resurssit ovat hyvin rajalliset ja haasteisiin vastaamiseksi tarvitaankin kuntien välistä yhteistyötä.

Vuodelle 2024 on varattu 30.000 euroa osallistavaan budjettiin.

Työllisyyspalvelut

Työllisyyspalveluilla tarkoitetaan sellaisia palveluita, joiden keskeisenä tavoitteena on kuntalaistensa työelämävalmiuksien edistäminen tai työllistyminen. Vuodesta 2018 Juupajoen työllisyyspalvelujen järjestäjänä on toiminut Mänttä-Vilppulan kaupunki. Tulosalueelle on varattu erikseen määräraha koululaisten kesätyöllistämistä varten.

Työllisyyden kuntakokeilu alkoi 1.3.2021 ja kestää 31.12.2024 saakka. Työllisyyden kuntakokeilussa osa työttömistä työnhakijoista siirtyi oman kotikuntansa työllisyyspalvelujen asiakkaksi. Kokeilussa kotikunta, Juupajoen kohdalla Mänttä-Vilppulan kaupunki, vastaa TE-palveluiden eli julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden tarjoamisesta asiakkailleen.

Pirkanmaan työllisyyden kuntakokeilun asiakkaksi siirtyivät työttömät työnhakijat, työllistettynä olevat ja työllistymistä edistävässä palveluissa olevat työnhakijat, joiden kotikunta on kokeilualueella ja jotka eivät täytä ansiopäivärahan saamisen edellytyksiä tai ovat alle 30-vuotiaita, maahanmuuttajia tai vieraskielisiä henkilöitä.

Pohjoismainen työvoimapalvelumalli tuli voimaan 2.5.2022. Pohjoismaisessa työvoimapalvelumallissa työnhakija hakee työtä omatoimisesti ja saa työnhakuunsa yksilöllistä tukea entistä aikaisemmassa vaiheessa ja tiiviimmin. Työnhakijan on haettava tiettyä määrää työmahdollisuuksia, jotta oikeus työttömyysturvaan jatkuu.

TE-palvelut 2024 -uudistuksen tavoitteena on palvelurakenne, joka edistää parhaalla mahdollisella tavalla työntekijöiden nopeaa työllistymistä ja lisää työ- ja elinkeinopalvelujen tuottavuutta, saatavuutta, vaikuttavuutta ja monipuolisuutta.

TE-palvelujen siirto kunnille tuo palvelut lähemmäksi asiakkaita. Kun työllisyyspalvelut, kunnan koulutuspalvelut sekä elinkeinopalvelut ovat saman järjestäjän vastuulla tukevat palvelut nopeamman työllistymisen tavoitetta. Kunnilla on hyvät lähtökohdat tarjota asiakkaille kohdennettuja ja paikallisten työmarkkinoiden tarpeisiin sopivia palveluja.

TE-palvelujen siirtoa koskeva hallituksen esitys annettiin eduskunnalle 6.10.2022. Kunnille palveluiden järjestämisvastuu siirtyy 1.1.2025.

Tunnusluvut	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Valtuuston kokoukset	6	5	5
käsiteltyjä asioita	34	20	20
Hallituksen kokoukset	14	11	11
käsiteltyjä asioita	168	150	150
Tarkastuslautakunnan kokoukset	5	3	3
Keskusvaalilautakunnan kokoukset	4	7	10
Hallinnon henkilökunta 31.12.	6	6	6

5.2 Hyvinvointipalvelut

Vastuualueen esihenkilö: hyvinvointijohtaja Anne Tuovila

HYVINVOINTIPALVELUT	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS2 tuh. 2025	TS3 tuh. 2026
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	743 482,08	731 740	595 290	595	595
Toimintamenot	-11 364 603,87	-4 276 580	-4 417 840	-4 395	-4 447
Toimintakate (netto)	-10 621 121,79	-3 544 840	-3 822 550	-3 800	-3 852
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-21 324,95	-17 260	-148 150	-149	-149
Tehtävän kokonaiskustannukset	-10 642 446,74	-3 562 100	-3 970 700	-3 949	-4 001

= valtuustoon nähden sitova erä

Kuntalaisen hyvinvointi on kuntien tärkein tavoite, joka on kirjattu kuntalain ensimmäiseen pykälään. Hyvinvointi merkitsee jokaiselle kuntalaiselle erilaisia asioita. Kuntien laaja tehtäväkenttä takaa kuitenkin monipuolisen alustan, jossa asukkaiden hyvinvointia edistetään.

Kuntaan jääviin hyvinvointipalveluihin sisältyvät ympäristöterveydenhuolto, koulutuspalvelut, varhaiskasvatus sekä muut sivistyspalvelut. Yhteistyö hyvinvointialueen kanssa on tärkeää ja vaatii huolellista edunvalvontaa. Jokainen toimiala tekee tulevaisuudessa yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa.

Kuntiin jääneet palvelut ovat hyvinvointia ylläpitäviä ja edistäviä palveluita. Hyvinvointityö keskittyy ongelmien ennaltaehkäisyyn. Hyvinvointisuunnitelma on toimenpideohjelma, joka antaa suuntaviivat ja tavoitteet kuntien hyvinvointia tukevalle toiminnalle tulevaisuudessa. Juupajoen laaja hyvinvointikertomus ja –suunnitelma tullaan päivittämään vuoden 2024 aikana vastaamaan alueellisen hyvinvointisuunnitelman painopisteitä.

Talousarviovuosi 2024 on järjestyksessään toinen vuosi, kun sosiaali- ja terveystaloudet eivät ole enää kuntien järjestettävänä. Pirkanmaan hyvinvointialue on käynnistänyt heti syksyllä 2023 laajat palveluverkkoselvitykset ja yt-neuvottelut, joilla on suuria vaikutuksia myös kuntien elinvoimaan ja toimintaan toteutuessaan esitetyllä tavalla.

5.2.1 Hyvinvointitoimi

Tulosalueen esihenkilö: hyvinvointijohtaja Anne Tuovila

HYVINVOINTITOIMI	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS2 tuh. 2025	TS3 tuh. 2026
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	55,93				
Toimintamenot	-110 429,81	-176 900	-203 070	-205	-207
Toimintakate (netto)	-110 373,88	-176 900	-203 070	-205	-207
Tehtävän kokonaiskustannukset	-110 373,88	-176 900	-203 070	-205	-207

= valtuustoon nähden sitova erä

Hyvinvointitoimi sisältää hyvinvointipalveluiden hallinnon. Hallinnon tehtävänä on tuottaa hyvinvointitoimen tarvitsemat toimistotehtävät. Hallinnon menoihin kuuluu myös muita yleisiä hallintomenoja. Hallinnon talousarvioon on sisällytetty lisäksi hyvinvointitoimen osuus tasausmaksuista, oppilashallintojärjestelmän ohjelmien (MultiPrimus, Wilma, Kurre) ylläpitokustannukset ja toisen asteen koulutuksen opiskelijahuoltolain mukaisten palveluiden kustannukset.

5.2.2 Eläinlääkintä- ja ympäristöterveydenhuolto

Tulosalueen esihenkilö: hyvinvointijohtaja Anne Tuovila

ELÄINLÄÄKINTÄ- JA YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS2 tuh. 2025	TS3 tuh. 2026
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	155 451,29	0	0	0	0
Toimintamenot	-7 327 314,32	-82 720	-92 600	-93	-93
Toimintakate (netto)	-7 171 863,03	-82 720	-92 600	-93	-93
Tehtävän kokonaiskustannukset	-7 171 863,03	-82 720	-92 600	-93	-93

= valtuustoon nähden sitova erä

Laki ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueesta (410/2009) edellyttää, että kuntien on järjestettävä ympäristöterveydenhuolto sellaisessa yksikössä, jossa on ympäristöterveydenhuollon tehtävien hoitamiseen vähintään 10 henkilötyövuoden resurssit. Ympäristöterveydenhuollon toimialueena on 1.1.2015 alkaen Tampere, Orivesi, Juupajoki, Kangasala, Pälkäne, Valkeakoski, Akaa ja Urjala. Ympäristöterveyden yleiset toimipisteet (3 kpl) sijaitsevat Tampereella, Kangasalla ja Valkeakoskella. Vastuukuntana on Tampere.

Alueellisen ympäristöterveydenhuollon jaosto on Tampereen kaupungin organisaatioon kuuluva toimielin, joka hoitaa muiden sopijakuntien puolesta ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueen sopimuksessa tarkoitetut kunnan viranomaisen tehtävät. Hallinnossa ja päätöksenteossa noudatetaan Tampereen kaupungin sääntöjä, määräyksiä ja ohjeita. Talousarvion valmistelussa noudatetaan Tampereen kaupungin talousarvion valmisteluohjetta. Alueellisen ympäristöterveydenhuollon jaoston toimialaan kuuluvien asioiden valmistelusta ja toimeenpanosta huolehtii Tampereen kaupunki.

Ympäristöterveydenhuolto on ennaltaehkäisevää terveydenhuoltoa ja elinympäristön, elintarvikkeiden ja veden terveellisyyden ylläpitäminen. Kaikki ympäristöterveydenhuollon lainsäädäntö on keskitettävä samalle toimielimelle.

Yhteistoiminta-alueen kustannusten jako perustuu terveysvalvonnan osalta asiantuntijoiden suoritettuihin arvioihin. Eläinlääkintähuollon osalta kustannukset jaetaan eläinlääkärien suhteessa neljälle alueelle (Tampere, Orivesi-Juupajoki, Kangasala-Pälkäne, Valkeakoski-Akaa-Urjala) ja alueiden sisällä eläinlääkintähuollon kuntakohtaisten matkojen suhteessa. Pieneläinpäivystyksen kustannukset jaetaan koko yhteistoiminta-alueen väestömäärän suhteessa. Hallinnon kustannukset jaetaan yleiseen ympäristöterveyteen ja eläinlääkintähuoltoon henkilöstömäärän suhteessa.

Eläinlääkintähuollon kautta toteutetaan peruseläinlääkäripalvelut päiväaikaan ja päivystysaikaan ympäri vuorokauden. Eläinlääkintähuoltoon kuuluvat myös tuotantotilojen kanssa tehtävät terveydenhuoltosopimukset ja eläinsuojelulain mukaiset tarkastukset.

Praktikkoeläinlääkäreiden vastaanotot sijaitsevat Tampereen Lielahdessa, Orivedellä, Kangasalla, Valkeakoskella ja Urjalassa.

Ympäristöterveyden kaikkien osa-alueiden tehtävät lisääntyvät niin uusien viranomaistehtävien kuin alueen kasvavan asukasmäärän ja lisääntyvien palvelujen tarpeen myötä. Tämä on osaltaan lisännyt, ja tulee lisäämään, henkilöstömenoja. Elintarvikevalvonnan talousarvioon oli varattu vuonna 2022 kahden uuden viran kustannukset, ja nämä ovat aloittaneet keväällä 2023. Lisäksi perustettiin kolmas hygieenikkoeläinlääkäri virka.

Pieneläinpäivystys kilpailutettiin vuoden 2022 aikana sopimusten umpeuduttua. Palvelu oli alueelliselle ympäristöterveydelle aiemmin ilmaista, mutta nyt sen kustannukset nousivat merkittävästi. Vuosikustannus ylittää 600 000 euroa. Se on talousarviossa jaettu kuntien asukasluvun mukaan, koska pieneläinten määrä korreloi vahvasti kuntien asukasluvun kanssa.

5.2.3 Koulutuspalvelut

Tulosalueen esihenkilö: rehtori Lea Nurminen

KOULUTUSPALVELUT	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS2 tuh. 2025	TS3 tuh. 2026
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	422 498,63	583 240	516 440	516	516
Toimintamenot	-2 707 380,34	-2 873 650	-2 924 620	-2 875	-2909
Toimintakate (netto)	-2 284 881,71	-2 290 410	-2 408 180	-2 359	-2393
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-17 789,63	-15 550	-72 900	-73	-73
Tehtävän kokonaiskustannukset	-2 302 671,34	-2 305 960	-2 481 080	-2 432	-2466

= valtuustoon nähden sitova erä

Palvelukuvaus

Perusopetus tukee oppilaiden kasvua ihmisinä ja yhteiskunnan jäseninä sekä opettaa tarpeellisia tietoja ja taitoja. Perusopetus tuottaa kaikille saman jatko-opintokelpoisuuden ja se on maksutonta. Peruskoulun tehtävänä on antaa opetussuunnitelman tavoitteiden mukaista, laadukasta ja yksilölliset tarpeet huomioivaa opetusta sekä tukea vanhempia kasvatustehtävässään. Laadukkaat koulutuspalvelut lisäävät kunnan vetovoimaisuutta. Perusopetuksen tulosalueen tehtävänä on järjestää taloudellisesti tämä kunnan keskeinen ja lakisääteinen peruspalvelutehtävä.

Peruskoulun opetuksen suunnittelun ja toteutuksen perustana toimivat valtakunnalliset opetussuunnitelman perusteet ja kunnan oma opetussuunnitelma. Opetussuunnitelman perusteet antavat yhtenäisen pohjan paikallisille opetussuunnitelmille ja siten vahvistavat koulutuksen tasa-arvoa koko maassa. Kuntien ja koulujen omat opetussuunnitelmat ohjaavat opetusta ja koulutyötä tarkemmin ja ottavat huomioon paikalliset tarpeet ja näkökulmat.

Perusopetus Juupajoella

Juupajoella on kaksi koulua. Kirkonkylän koulu on Pienten lasten koulu ja siellä opiskelevat luokat 1-2 sekä esiopetusryhmä. Korkeakosken kuntakeskuksessa sijaitsevassa Juupajoen koulukeskuksessa opiskelevat luokat 3-9. Syksyllä 2022 perustettiin joustava pienryhmä 5.-9.- luokkien erityistä tukea tarvitseville oppilaille. Vaativan erityisen tuen perusopetusta ostetaan Orivedeltä.

Laskentapäivänä 20.9.2023 Juupajoen peruskoulussa luokilla 1-9 opiskelee 193 oppilasta. Oppilasmäärä on ollut tasaisessa laskussa useamman vuoden, mutta lukuvuoden 2022-2023 aikana noussut johtuen muiden kuntien oppilaiden määrän kasvusta Juupajoen kouluissa. Tulevaisuudessa oppilasmäärä jatkaa kuitenkin laskuaan johtuen laskevasta syntyvyydestä.

Vuosien 2015-2016 aikana toteutettiin Juupajoen kunnan opetustoimen osallistava kehittämishankkeita, jossa tarkasteltiin opetuspalveluiden tulevaisuutta usealta eri kannalta. Tuon selvityksen pohjalta ehdotetut toimenpiteet on saatu nyt toteutettua lähes kokonaan. Uusi kehittämishankkeita käynnistyi syksyllä 2023 ja sen tuloksia päästään tarkastelemaan alkuvuodesta 2024.

Perusopetuksen henkilöstörakenne

AMMATTINIMIKE	KOULUKESKUS syksy 2023	KIRKONKYLÄ syksy 2023	KOULUKESKUS syksy 2024	KIRKONKYLÄ syksy 2024
Luokanopettaja	5	2	5	2
Koulunkäynninohjaaja	5	3 (hanketyössä 1)	5	2
Laaja-alainen erityisopettaja	0,7	0,3	0,7	0,3
Erytysluokanopettaja	1		1	
Lehtori	4	-	3	-
Lehtori, osa-aikainen				
Tuntiopettaja, päätoiminen	5	-	6	-
Tuntiopettaja, sivutoiminen	1	-	1	-
Rehtori	0,8	0,2	0,8	0,2
Yhteensä	22,4	5,6	22,5	5,5

Oppilaskohtaiset kustannukset

Oppilaskohtaiset kustannukset	Oppilasmäärä	Nettokustannukset €	Oppilaskohtainen kustannus €
TP 2010	219	1.896.180	8.658
TP 2011	212	1.884.500	8.889
TP 2012	212	1.986.340	9.369
TP 2013	205	2.016.070	9.834
TP 2014	199	1.961.800	9.858
TP 2015	208	2.061.070	9.909
TP 2016	214	2.114.438	9.880
TP 2017	197	1.975.989	10.030
TP 2018	197	1.993.718	10.120
TP 2019	191	2.057.500	10.772
TP 2020	178	2.057.486	11.558
TP 2021	171	2.134.444	12.482
TP2022	198	2.302.671	11.629
TA2023	193	2.305.960	11.947
TAE2024	187	2.481.080	13.267

Oppilasmäärät

Juupajoen peruskoulun oppilasmäärät 2022 - 2029										
	1. LK	2. LK	3. LK	4. LK	5. LK	6. LK	7. LK	8. LK	9. LK	YHT.
2022-2023	20	21	20	32	20	25	22	22	13	198
2023-2024	16	19	21	19	30	21	23	22	22	193
2024-2025	16	16	19	21	19	30	21	23	22	187
2025-2026	12	16	16	19	21	19	30	21	23	177
2026-2027	11	12	12	16	19	21	19	30	21	165
2027-2028	9	11	12	12	16	19	21	19	30	153
2028-2029	13	9	11	12	12	16	19	21	19	136

Koulutuksen tukipalvelut

Koulutuksen tukipalveluihin kuuluvat kuljetuspalvelut, oppilashuolto, koulujen kerhotoiminta, vieraiden kielten kehittäminen, aamu- ja iltapäivätoiminta sekä ruokapalvelut.

Ruokapalvelut

Ruokapalvelut tuottavat ateriapalvelut kouluille ja varhaiskasvatukseen. Koulukeskuksen keittiö toimii keskuskeittiönä. Päiväkodin keittiö on palvelukeittiö ja Kirkonkylän koulun keittiö toimii jakelukeittiönä. Kuljetukset toteuttaa Mirila Oy.

Mänttä-Vilppulan ja Juupajoen kunnan yhteisen ruokapalveluyhtiö Justiina Oy:n kotipalveluaterioiden valmistus Juupajoen kunnan ruokapalveluissa päättyy vuoden 2024 alussa.

Varhaiskasvatus, esiopetus ja perusopetus laativat yhdessä ruokakasvatussuunnitelman.

Henkilöstö: ruokapalveluiden esihenkilön lisäksi keittiötyössä toimii kouluilla 2 kokkia sekä päiväkodilla vuorotellen työskentelevät 2 osa-aikaista kokkia.

Aamu- ja iltapäivätoiminta

Perusopetuslain mukainen aamu- ja iltapäivätoiminta järjestetään Kirkonkylän koululla. Ohjaajina toimivat koulunkäynnin ohjaajat ja varhaiskasvatuksen henkilöstö.

Koulukuljetus

Koulukuljetukset hoidetaan linja-autoliikenteen vakiovuoroilla ja kunnan ostopalveluina hankituilla koulukuljetuksilla. Kuljetukseen oikeutettuja lapsia on lukuvuonna 2023–2024 luokilla 0-9 yhteensä 118. Koulukuljetusten toinen optiovuosi on käytössä. Kilpailutus on tehtävä vuoden 2024 aikana, sillä uusi sopimuskausi alkaa vuoden 2025 alussa.

Opiskeluhoolto

Opiskeluhoollon ohjausryhmä valitsee lukuvuodelle yhteisöllisyyttä tukevan teeman/teemat. Lukuvuoden 2023–2024 teema on ”Oppilas voi hyvin ja on tyytyväinen elämäänsä.”

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaan perusopetukseen pitää laatia opiskeluhoitosuunnitelma, joka päivitetään lukuvuosittain. Suunnitelman sisällöstä on annettu ohjeistus ja suunnitelmamme on laadittu sen mukaisesti. Suunnitelma päivitetään vuosittain.

5.2.4 Varhaiskasvatuspalvelut

Tulosalueen esihenkilö: päiväkodin johtaja Merja Yläjärvi

VARHAISKASVATUSPALVELUT	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS2 tuh. 2025	TS3 tuh. 2026
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	82 804,68	98 400	46 850	47	47
Toimintamenot	-834 740,85	-790 110	-841 410	-854	-866
Toimintakate (netto)	-751 936,17	-691 710	-794 560	-807	-819
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset		0	-24 700	-25	-25
Tehtävän kokonaiskustannukset	-751 936,17	-691 710	-819 260	-832	-844

= valtuustoon nähden sitova erä

Palvelukuvaus

Varhaiskasvatuksen tulosalue sisältää päiväkotihoidon, esiopetuksen, avoimen varhaiskasvatustoiminnan ja lakisääteisen lastenhoidontuen.

Juupajoen päiväkotito on 48-paikkainen kolmiryhmäinen päiväkotito, 0-3-vuotiaat nallet, 3-5-vuotiaat mesikämmenet ja 3-5-vuotiaat metsämupplet. Esiopetus ja sitä täydentävä varhaiskasvatus järjestetään Kirkonkylän koululla Aakkosentien esiopetusryhmässä.

Henkilökunnan määrä myötäilee lainsäädäntöä siten, että alle 3- vuotiailla on yhtä varhaiskasvattajaa kohden neljä lasta ja yli 3-vuotiailla on yhtä varhaiskasvattajaa kohden seitsemän lasta.

Varhaiskasvatuksen uusi asiakasmaksulaki astui voimaan 1.3.2017, viimeisin tarkistus lakiin tehtiin 1.3.2023 alkaen. Indeksitarkastukset tehdään kahden vuoden välein ja seuraava indeksitarkastus olisi 1.8.2024 alkaen. Lakimuutokset ja indeksitarkastukset ovat vaikuttaneet alentavasti perheiden asiakasmaksuihin.

Vuorohoitoa tarvitsevia perheitä on 3–5 ja vuorohoidon tarve on hyvin vaihtelevaa. Yöaikaan tapahtuvan hoidon tarpeeseen on valmius vuoden 2022 kokemusten perusteella. Vuorohoitoon ei ole subjektiivista oikeutta, vaan tarpeen määrittelee vanhempien työ tai opinnot.

Avointa varhaiskasvatustoimintaa tarjotaan perheille 2 krt/kk, joka toinen viikko. Toiminta on perheille maksutonta. Perheille tarjotaan lounas tai välipala. Avoimen varhaiskasvatustoiminnan keskeinen tavoite on tarjota perheille laadukasta varhaiskasvatusta ilman, että lapsi on päivähoidossa. Perheille voidaan tarjota varhaista tukea ja kynnys avun hakemiseen madaltuu. Avoin varhaiskasvatustoiminta ennaltaehkäisee perheiden ongelmien syntymistä ja tarjoaa väylän hakeutua avun piiriin.

Erityistä tukea tarvitseville lapsille taataan heidän kasvunsa ja kehityksensä turvaamiseksi erityispalveluja. Erityisvarhaiskasvatuksen opettajan palvelut järjestetään ostopalveluna yksityiseltä palveluntuottajalta. Esiopetuksessa olevien lasten erityisopetuksesta vastaa koulun laaja-alainen erityisopettaja. Koulun kuraattoripalvelut kuuluvat myös esiopetuksessa oleville lapsille.

Painopistealueet:

Opetussuunnitelmat:

Laaditaan digitaalisen osaamisen ja tieto- ja viestintäteknologisen osaamisen suunnitelma varhaiskasvatukseen.

Arviointi:

Varhaiskasvatuksessa otetaan käyttöön valtakunnallinen Valssi-arviointijärjestelmä, jonka avulla arvioidaan varhaiskasvatuksen eri sisältöjä ja laatua. Arvioinnin vuosikello päivitetään vastaamaan Valssin sisältöjä.

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen tietojärjestelmä: Selvitetään eVakan käyttöönoton mahdollisuuksia.

Tunnusluvut 2020 -2024 (31.12) Palvelu	2020 Lasten lkm	2021 Lasten lkm	2022 Lasten lkm	2023 Lasten lkm	2024 Lasten lkm
Päiväkoti / lasten lkm					
- kokopäivähoito	37	36	38	33	35
- osapäivähoito	8	6	5	4	4
- esiop.osapäivähoito	14	10	13	7	12
YHTEENSÄ	59	52	56	44	51
Esiopetus / lasten lkm					
- kevätlukukausi	17	22	11	15	16
- syksylukukausi	22	12	12	16	14
Päiväkoti / hoitopäivien lkm					
- kokopäivähoito	5425	6332	6338	6420	6530
- osapäivähoito	924	822	530	495	501
- esioppilaiden osapäivähoito	1563	852	1577	1372	1476
YHTEENSÄ	7912	8006	8445	8288	8507

5.2.5 Muut sivistyspalvelut

Tulosalueen esihenkilö: hyvinvointijohtaja Anne Tuovila

MUUT SIVISTYSPALVELUT	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS2 tuh. 2025	TS3 tuh. 2026
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	82 671,55	50 100	32 000	32	32
Toimintamenot	-384 738,55	-353 200	-356 140	-368	-372
Toimintakate (netto)	-302 067,00	-303 100	-324 140	-336	-340
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-3 535,32	-1 710	-50 550	-51	-51
Tehtävän kokonaiskustannukset	-305 602,32	-304 810	-374 690	-387	-391

= valtuustoon nähden sitova erä

Tulosalue sisältää vapaan sivistystyön (kansalais- ja musiikkiopisto), kirjaston ja vapaa-aikapalvelut (kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntatoimi).

Vapaa sivistystyö

Merikanto-opisto on valtionosuuden piirissä oleva seutukunnallinen taideoppilaitos, jonka tehtävänä on antaa korkeatasoista ja monipuolista sävel- ja tanssitaiteen perusopetusta sekä järjestää konserteja ja muuta musiikkikulttuurin kehittämiseen liittyvää toimintaa oppilaitoksen ja sen toimintaympäristön erityistarpeet ja mahdollisuudet huomioiden.

Merikanto-opisto tuottaa taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän mukaiset palvelut suunnitelmakauden aikana Virtain, Ähtärin, Mänttä-Vilppulan ja Oriveden kaupungeille sekä Ruoveden ja Juupajoen kunnille kunnallisena toimintana. Merikanto-opistossa opiskelee keskimäärin 15 juupajokelaista. Opetustunteja Juupajoelle on arvioitu yhteensä 500 tuntia. Merikanto-opiston tavoitteena on, että jokainen pääsykokeissa hyväksytyt pistemäärän saanut hakija saisi opiskelupaikan.

Oriveden seudun kansalaisopisto (OSKO) on Oriveden ja Juupajoen yhteinen kansalaisopisto. Toiminta kattaa perinteisen vapaan sivistystyön – ja taiteen perusopetuksen musiikissa ja kuvataiteessa.

Juupajoella järjestetään lukuvuosittain noin 10 viikoittain kokoontuvaa ryhmää. Lisäksi järjestetään pianon soiton yksilöopetusta ja yksittäisiä teemakursseja. Tavoitteena on, että tulevana lukuvuotena kurssitarjonta Juupajoella pysyy vähintään nykyisellä tasolla.

Kirjasto

Tulosityksikön esihenkilö: kirjastonjohtaja Tarja Pyyaho

Palvelukuvaus

Kirjastotoiminnan tehtävät määrittää laki yleisistä kirjastoista (29.12.2016/2016), joka korostaa kirjaston tehtävää osana kansalaisyhteiskuntaa. Lain 2 §:n mukaan tämän lain tavoitteena on edistää:

- 1) väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin;
- 2) tiedon saatavuutta ja käyttöä;
- 3) lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa;
- 4) mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen;
- 5) aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta.

Tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat yhteisöllisyys, moniarvoisuus ja kulttuurinen moninaisuus.

Yleisen kirjaston tehtävä määritellään lain 6 §:ssä seuraavasti:

- 1) tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin;
- 2) ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa;
- 3) edistää lukemista ja kirjallisuutta;

- 4) tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon;
- 5) tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan;
- 6) edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Painopisteet

Kirjasto edistää kuntalaisten kulttuurihyvinvointia ja terveyttä sekä ehkäisee syrjäytymistä edistämällä lukemista ja lukutaitoa. Keskeisin väline tähän on aineistokokoelman ylläpito: kokoelma pidetään tuoreena hankkimalla vuosittain uusia niteitä vähintään 300 kpl/1000 asukasta ja poistamalla vanhentunutta aineistoa vähintään 600 nidettä/vuosi. E-aineistokokoelma pidetään ajanmukaisena huhtikuussa 2024 avautuvan kansallisen e-kirjaston avulla.

Kirjaston yhteistyötä varhaiskasvatuksen ja koulujen kanssa jatketaan. Kirjaston henkilöstöresurssin nousu vuoden 2024 alussa 1,5 henkilötyövuodesta kahteen henkilötyövuoteen mahdollistaa kouluyhteistyön kehittämisen: koululaisille suunnattua kirjastonkäytön ja tiedonhaun opetusta sekä kirjavinkkausta lisätään ja vakiinnutetaan.

Tunnusluvut	Toteuma 2022	Arvio 2023	Arvio 2024
Lainat	19 224	17 600	17 500
Lainajat/asukkaat (peittävyys-%)	22,84	22,00	21,50
Käynnit (kpl)	8251	8650	9000

Kulttuuritoimi

Tulosityksikön esihenkilö: vapaa-aikakoordinaattori

Palvelukuvaus

Kulttuuritoimen tehtävänä on luoda mahdollisuuksia kulttuurin harrastamiseen, erilaisten kulttuuritapahtumien järjestäminen sekä kulttuuriympäristön kehittäminen. Toiminnan suunnittelussa huomioidaan kuntalaisten toiveita mahdollisuuksien mukaan.

Kulttuuritoimintaa järjestetään matkoin eri kulttuurielämyksiin ja -kohteisiin, tilaamalla esiintyjä ja järjestämällä tapahtumia, näyttelyitä sekä osallistavaa toimintaa. Kulttuuritoimi tekee myös tiivistä yhteistyötä yhdistysten kanssa myöntämällä avustuksia ja suunnittelemalla ja järjestämällä yhteistä toimintaa. Yhteistyötä tehdään myös seudullisesti alueen kuntien kesken. Monialaista yhteistyötä tehdään paikallisesti kirjaston, varhaiskasvatuksen ja koulutoimen kanssa.

Kulttuuriympäristöä ylläpidetään ja kehitetään hallinnoimalla kunnan taidekokoelmaa ja kehittämällä elämysympäristöjä. Matkailu nivoutuu kulttuuritoimintaan markkinointiyhteistyönä ja kohteiden kehittämisyhteistyönä.

Tunnusluvut	Toteuma 2022	Arvio 2023	Arvio 2024
Tapahtumat (joista digitaalisia)	9 (0)	12(4)	12(6)
Retket	1	2	3

Nuorisotoimi

Tulosityksikön esihenkilö: vapaa-aikakoordinaattori

Palvelukuvaus

Nuorisotoimen tehtävänä on järjestöjen nuorisotoiminnan tukeminen, nuorten vapaa kasvatus- ja valistustyö sekä nuorisotoiminnan (nuorisotilatyö, kerhot, retket, leirit, tapahtumat) järjestäminen. Ohjatuista toiminnasta vastaa vapaa-aikakoordinaattori yhdessä vapaa-aikaohjaajan, koulunuorisohjaajan ja kerho-ohjaajien kanssa.

Järjestöyhteistyötä ylläpidetään avustuksin, tiloin sekä yhteisin toiminnoin.

Nuorten vapaata kasvatus- ja valistustyötä tehdään nuorisotalolla, kerhoissa, kouluyhteistyöllä ja erilaisin kansainvälisin ja paikallisin projektein. Vapaa-aikatalolla järjestetään avointen ovien nuorisotilatoimintaa sekä kunnan eri toimialojen tapahtumia sekä tarjotaan kokoustiloja ja varastotiloja yhdistyksille.

Nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia kehitetään oppilaskunnan ohjauksella ja nuorisovaltuuston toiminnalla. Nuorisotilan omaa talotoimikuntatoimintaa kehitetään.

Monialaista yhteistyötä ylläpidetään kuntatiimin, nuorten palveluverkoston ja oppilashuoltotyöryhmän kokouksissa sekä tiiviillä kouluyhteistyöllä.

Koulunuokkari -hanke:

Vuonna 2021 käynnistetty kaksivuotinen Koulunuokkari -hanke (AVI) 100 % on jatkunut vuoden 2022 ajan ja uusi hankeavustus saatu 1.1.2023-31.7.2024 väliselle ajalle. Koulunuorisotyötä tehty 80 % työajalla syksystä 2023 alkaen, jatkuen kevääseen 2024 saakka. Koulunuorisotyön hankkeiden tavoitteina on lisätä koulunuorisotyön laatua ja nuorten kiireetöntä kohtaamista. Työmuotoina koulunuorisotyössä on 1) yhteisöohjaus: oppilaskunnan hallituksen toiminnan ohjaaminen (siirtyi koulun henkilökunnalla syksyllä 2023), muu nuorten kuulemisen kehittäminen, ryhmäytystoiminta ja ympäri lukuvuoden jatkuvat yhteisöllisyyttä ja aktiivisuutta lisäävät toiminnot sekä avoin nuorisotilatoiminta ja 2) yksilöohjaus: IPC –ohjaus (päättyi 2022 lopussa) sekä vapaamuotoinen läsnäolo ja tuki nuorten arjessa.

Harrastamisen Suomen malli –hanke (Harrastushässäkkä):

Hankerahoituksella kustannetaan 80 % toiminnan kuluista. Harrastushässäkkä -kerhot ovat kouluilla ja läheisellä nuorisotilalla ilta- ja viikokäytävissä järjestettäviä kerhoja.

Nuorisotoimen kerhotoimintaan haetaan edelleen omaa rahoitusta (90 % toiminnan kuluista), ja sillä järjestetään nuorisotalolle sijoittuvaa ohjattua toimintaa sekä pedagogista leiritoimintaa koulujen loma-ajoille.

Tunnusluvut	Toteuma 2022	Arvio 2023	Arvio 2024
Leiriosallistujia	48	41	40
Nuokkarin kerho- ja päiväleiriosallistujia	151	86	85
HSM –kerho-osallistujia	85	87	87
Nuokkarilla/ Huparilla kävijöitä keskimäärin	13/25	15/45	20/45
Nettinuokkarin käyttäjät	-	-	-
Nuorisotoimen retkiä	1	1	2
Tapahtumia	11	16	18

Liikuntatoimi

Tulosityksikön esihenkilö: vapaa-aikakoordinaattori

Palvelukuvaus

Liikuntatoimen tehtävänä on seurojen liikuntatoiminnan tukeminen, liikuntapaikkojen ylläpito sekä toiminnan järjestäminen. Liikuntapalveluiden tavoitteena on terveyttä edistävä omaehtoinen liikunta sekä kuntalaisten hyvinvoinnin lisääminen. Järjestöyhteistyötä ylläpidetään avustuksin, tiloin sekä yhteisin toiminnoin. Ohjattua toimintaa järjestetään tunti- ja kesätyöntekijöin.

Terveysliikuntaa pyritään edistämään valistuskampanjoin, yhteistyöryhmin sekä erilaisia kuntalaispalveluja ja liikuntapaikkoja kehittämällä. Haetaan vuonna 2023 lopussa hankerahoituksia ikäihmisten liikkuvuuden lisäämiseen sekä liikuntapaikkojen selvitystyöhön. Retkiä järjestetään yhteistyötoimintana naapurikuntien kanssa SporttiSydän-työryhmän kautta.

Tunnusluvut	Toteuma 2022	Arvio 2023	Arvio 2024
Liikuntatoimen ryhmäliikuntaan osallistujia yht.	22	25	25
OSKO:n liikuntaryhmiin osallistujia yht.	71	70	70
Digitaalisen palvelun tilaajia	112	112	112
Kuntosalin käyttäjiä	367	350	350
Liikuntasalin vapaa-ajan käyttäjiä	256	256	260
Liikuntatoimen retkiä	-	1	2
Tapahtumia	2	3	4

5.3 Tekniset palvelut

Vastuualueen esihenkilö: tekninen johtaja Pekka Maasilta

5.3.1 Tekninen toimi

Tulosalueen esihenkilö: tekninen johtaja Pekka Maasilta

TEKNINEN TOIMI	TP	TA	TA	TS2 tuh.	TS3 tuh.
sis. Vesihuoltolaitos	2022	2023	2024	2025	2026
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	1 290 382,11	1 579 110	1 586 850	1 585	1 586
Toimintamenot	-1 332 487,34	-1 530 240	-1 467 370	-1 402	-1 406
Toimintakate (netto)	-42 105,23	48 870	119 480	183	180
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-586 040,53	-517 870	-411 190	-411	-411
Tehtävän kokonaiskustannukset	-628 145,76	-469 000	-291 710	-228	-231

= valtuustoon nähden sitova erä

Palvelukuvaus

Tekninen toimi vastaa kunnan teknisestä toimintaympäristöstä sekä asunto-olojen kehittämisestä tasapuolisesti ja taloudellisesti ympäristön laatu ja arvo huomioiden. Tekninen toimi huolehtii kunnan toimesta tapahtuvasta rakennuttamisesta, rakentamisesta sekä kunnossapito ja käyttötehtävistä talonrakennuksen osalta, aluelämpö- ja vesihuoltolaitoksen kunnossapito- ja käyttötehtävistä sekä vastaa kunnan asuntojen vuokraukseen liittyvien tehtävien hoidosta. Teknisten palvelujen vastuulle kuuluu myös rakennusvalvonnan ja ympäristövalvonnan tehtävät sekä jätehuollon yhteistoiminta- ja seurantatehtävät.

Kiinteistöt

Tekninen toimi vastaa määrärahojensa puitteissa teknisen hallinnon ja hallintokuntien kiinteistöjen ylläpidosta, rakennuttamisesta ja rakentamisesta, peruskorjauksesta ja teknisestä kunnossapidosta. Eri hallintokunnille annetuista palveluista peritään sisäisen tulona tukipalveluista aiheutuvat kustannukset.

Palvelut tuotetaan osaksi kunnan omana työnä ja osaksi yksityisten yritysten toimesta. Asuntojen vuokriin on tulossa korotuksia. Vuoden 2023 alusta kunta on vuokrannut sote-kiinteistöt Pirkanmaan hyvinvointialueelle kolmen vuoden sopimuksella. Vuokrat määräytyvät valtioneuvoston asetuksen mukaisesti. Suunnitelmavuodelle 2026 ei ole huomioitu terveysaseman mahdollisen lakkauttamisen vaikutusta vuokratuottoihin, koska päätöksiä ei ole vielä tehty.

Metsänhoito ja hakkuut suoritetaan metsätaloussuunnitelman mukaisesti.

Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu

Rakennus- ja ympäristölautakunnan ja rakennusvalvonnan tehtävänä on huolehtia Juupajoen kunnan alueella rakennusvalvonnan viranomaistehtävistä sekä rakentamisen ohjauksesta ja neuvonnasta. Lisäksi rakennus- ja ympäristölautakunta toimii kunnan rakennusvalvonta- ja ympäristönsuojeluviranomaisena ja leirintäalueviranomaisena.

Rakennusvalvonnalle kuuluu rakentamisen lisäksi mm. korjaus- ja energianeuvonta. Rakennusvalvonta antaa lisäksi erilaisia toimivaltaansa kuuluvia lausuntoja. Yksityisen rakentamisen arvioidaan pysyvän normaalia alemmalla tasolla.

Jätehuollon käytännön järjestämisestä vastaa Pirkanmaan Jätehuolto Oy. Kuntien yhteisenä jätehuoltoviranomaisena toimii Tampereen kaupungin alueellinen jätehuoltolautakunta. Tampereen kaupunki toimii yhteistoiminta-alueen isäntäkuntana.

Ruoveden kunta ja Juupajoen kunta sopivat ympäristönsuojelun yhteistyöstä keväällä 2021. Ruoveden kunta ylläpitää ympäristötarkastajan virkaa ja Juupajoen kunta ostaa viranhaltijan työajasta 30 %. Sopimus on voimassa toistaiseksi.

Kaukolämpö- ja vesihuoltolaitos

Tekninen toimi vastaa kaukolämpölaitoksen sekä vesi- ja viemärlaitosten käyttö- ja kunnossapitotehtävistä sekä investointihankkeista. Vesihuoltolaitoksen talousarvio esitetään erillisenä kohdassa Juupajoen kunnan vesihuoltolaitos. Kaukolämpö- ja vesilaitoksen kulutus- ja perusmaksuihin ei esitetä muutoksia.

Liikenneväylät, puistot ja yleiset alueet

Tekninen toimi huolehtii kaavateiden kunnossa- ja puhtaanapidosta. Hoitotyöt suoritetaan yksityisten urakoitsijoiden toimesta. Puistot, leikkipaikat ja uimarannat pidetään kunnossa pääasiassa kunnan omana työnä. Kustannusvastuu on latujen kunnossapitoa lukuun ottamatta teknisellä toimella. Yksityisteiden kunnossapitoavustuksiin on varattu 45.000 euroa.

Tunnusluvut	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Kiinteistönhoidon huoneistoala, htm ²	10 660	10 660	10 660
Metsät, ha	325	325	325
Rakennusvalvonta			
lupamäärä	51	40	40
katselmusten määrä	129	120	120
Energian osto, MWh	6 786	6 730	6 760
Myyty energia, MWh	5 538	5 700	5 420
Lämmitettävä rakennustilavuus, rm ³	114 400	114 400	114 400
Kunnossapidettävät kaavatiet	60	60	60
Kunnossapidettävät kevyenliikenteenväylät, km	3	3	3
Avustettavat yksityistiet, lkm	39	39	38
Avustettavat yksityistiet, km	81	81	79
Uimarannat, kpl	3	3	3
Puistojen ja muiden tilojen pinta-ala	10	10	10

6 Tuloslaskelmaosa

TULOSLASKELMA (ULKOINEN)	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS2 tuh. 2025	TS3 tuh. 2026
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	957 294	980 900	869 250	856	856
Maksutuotot	112 727	87 900	61 600	62	62
Tuet ja avustukset	151 870	140 000	55 900	56	56
Muut toimintatuotot	307 719	646 700	736 200	736	736
TOIMINTATUOTOT	1 529 611	1 855 500	1 722 950	1 710	1 710
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-3 339 781	-3 270 790	-3 560 720	-3 451	-3 508
Palvelujen ostot	-8 652 947	-1 709 110	-1 705 830	-1 710	-1 708
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-711 398	-964 630	-779 400	-780	-780
Avustukset	-213 339	-271 300	-245 700	-246	-246
Muut toimintakulut	-205 261	-186 500	-220 110	-220	-220
TOIMINTAKULUT	-13 122 725	-6 402 330	-6 511 760	-6 407	-6 462
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-11 593 114	-4 546 830	-4 788 810	-4 697	-4 752
Verotulot	8 080 566	4 270 000	4 277 000	4 372	4 466
Valtionosuudet	4 759 124	863 960	1 181 610	1 074	972
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	3 709	13 500	2 500	3	3
Muut rahoitustuotot	74 198		18 960	19	19
Korkokulut	-26 443	-32 950	-27 350	-28	-28
Muut rahoituskulut	-13 272	-3 100	-12 060	-12	-12
Rahoitustuotot ja -kulut	38 192	-22 550	-17 950	-18	-18
VUOSIKATE	1 284 768	564 580	651 850	731	668
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-627 905	-543 220	-561 650	-562	-562
Arvonalentumiset		0	-100 000	-100	-100
Poistot ja arvonalentumiset	-627 905	-543 220	-661 650	-662	-662
TILIKAUDEN TULOS	656 863	21 360	-9 800	69	6
Varausten ja rahastojen muutokset					
Poistoeron muutos	10 571	10 500	10 500	11	11
Varausten ja rahastojen muutokset	10 571	10 500	10 500	11	11
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	667 434	31 860	700	80	17
Kertynyt yli-/alijäämä	3 049 044	3 080 904	3 081 604	3 161 604	3 178 604

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS2 tuh. 2025	TS3 tuh. 2026
Tunnusluvut					
Toimintatuotot/Toimintamenot, %	11,66	28,98	26,46	26,69	26,46
Vuosikate /Poistot, %	204,61	103,93	98,52	110,42	100,91
Vuosikate, €/asukas	721,78	315,23	389,40	443,84	411,84
Asukasmäärä tilinpäätösvuoden lopussa	1780	1 791	1 674	1 647	1 622

Tunnusluku ***toimintatuotot prosenttia toimintakuluista*** kertoo maksurahoituksen osuuden *toimintamenoista*. Kunnan koko, toimintojen yhtiöittäminen, liikelaitostaminen ja oppilaitosten ylläpitäminen vaikuttavat tunnusluvun arvoon ja selittävät kuntakohtaisia eroja. Tunnuslukua voidaan tulkita siten, että maksurahoituksen osuuden kasvu vahvistaa kunnan tulorahoitusta.

Vuosikate prosenttia poistoista

Kun tunnusluvun arvo on vähintään 100 %, oletetaan kunnan tulorahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa pitkällä aikavälillä.

Tulorahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot, ja alijäämäinen, kun vuosikate alittaa poistot.

7 Investointiosa

INVESTOINTIOHJELMA	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS2 tuh. 2025	TS3 tuh. 2026
Tulot					
Käyttöomaisuuden myynti	233				
Rahoitusosuudet valtiolta, Koivukoto			48 000		
Menot					
KUNNANHALLITUS					
TALONRAKENNUS/HYVINVOINTITOIMI					
Päiväkodin peruskorjaus			-30 000	-30	-30
TALONRAKENNUS/KOULUTUSPALVELUT					
Kirkonkylän koulun peruskorjaus			-30 000	-30	-30
Koulukeskuksen pieninvestoinnit	-50 646				
Koulukeskuksen peruskorjaus		-120 000	-100 000	-100	-100
IRTAIMISTO/KOULUTUSPALVELUT					
ATK-hankinnat/koulukeskus			-25 000		
TALONRAKENNUS/TEKNINEN TOIMI					
Talonrakennuksen pieninvestoinnit		-60 000			
Neliapilan pieninvestoinnit	-67 706				
Kunnanviraston esteettömyys	-8 316				
Koivukoto		-80 000	-94 000		
Uusien asuntojen suunnittelu			-30 000		
TEIDEN RAKENTAMINEN					
Kaavateiden perusparantaminen	-63 292	-70 000	-70 000	-70	-70
Jalankulku- ja pyöräilyväylän rakentaminen	-7 700				
Jalankulku- ja pyöräilyväylän toimenpidesuunnitelma		-12 000			
VESI-JA VIEMÄRILAITOS/TEKNINEN TOIMI					
Korkeakosken vesihuollon saneeraus	-29 900				
Sahrajärvi-Kopsamo viemärointi		-10 000	-10 000	-60	-60
Koskitien vesihuolto		-15 000			
Vesimittareiden vaihto				-50	-50
Investoinnit yhteensä					
Inv/Käyttöomaisuuden osto			-25 000		
Inv/Rakennuttaminen	-227 327	-367 000	-364 000	-340	-340
Inv/Muut menot					
Investointimenot	-227 327	-367 000	-389 000	-340	-340
Investointitulot					
Rahoitusosuudet			48 000		
Omaisuuksien myynti					
Investoinnit netto	-227 327	-367 000	-341 000	-340	-340

Investointiohjelma: Hankeluettelo

IRTAIMISTO

Hanke 1 ATK-hankinnat / koulukeskus

Toteuttamisaikataulu: 2024
Toteutus: Juupajoen kunta
Kuvaus: Pieninvestoinnit
Kustannusarvio: 25.000 €

KIINTEISTÖT

Hanke 2 Koulukeskuksen peruskorjaus

Toteuttamisaikataulu: 2023 - 2032
Toteutus: Juupajoen kunta
Kuvaus: Peruskorjaus
Kustannusarvio: 1 200 000 €
Vuosi 2024 100 000 €

Hanke 3 Talonrakennuksen pieninvestoinnit

Toteuttamisaikataulu: 2024
Toteutus: Juupajoen kunta
Kuvaus: Kiinteistöjen peruskorjaukset, päiväkodin iv-koneen uusiminen
Kustannusarvio: 60 000 €

Hanke 4 Koivukoto

Toteuttamisaikataulu: 2023 - 2024
Toteutus: Juupajoen kunta
Kuvaus: Öljylämmityksen muutos maalämpöön
Kustannusarvio: 96 000 €
ARA:n avustus: 48 000 €

Hanke 5 Uusien asunohankkeiden suunnittelu

Toteuttamisaikataulu: 2024 - 2026
Toteutus: Juupajoen kunta
Kuvaus: Uusien puurakenteisten asuntojen suunnittelu
Kustannusarvio: vuosi 2024 30 000 €

LIIKENNEVÄYLÄT

Hanke 6 Kaavateiden perusparantaminen

Toteuttamisaikataulu: 2021 - 2025
Toteutus: Juupajoen kunta
Kuvaus: Teiden peruskorjaus ja päällystäminen ja kuivatuksen parantaminen
Kaavateiden perusparannus: Kaavatiet 60 kpl.
Kustannusarvio: 400.000 €
vuosi 2024 70 000 €

Hanke 7 Jalankulku- ja pyöräilyväylä Sahantielle

Toteuttamisaikataulu: 2025 - 2030
Toteutus: ELY-keskus, Juupajoen kunta
Kuvaus: Jalankulku- ja pyöräilyväylän tiesuunnitelman laatiminen välille Korkeakoski – Kantatie 58, Kytökorven risteys

VESI- JA VIEMÄRILAITOS

Hanke 8 Sahrajärvi- Kopsamo viemärointi

Toteuttamisaikataulu: 2024 - 2026
Toteutus: Juupajoen kunta
Kuvaus: Sahrajärvi - Kopsamo paineviemärin rakentaminen.
Kustannusarvio: 130 000 €
vuosi 2024 10 000 €

Hanke 9 Vesimittareiden vaihto

Toteuttamisaikataulu: 2025 - 2028
Toteutus: Juupajoen kunta
Kuvaus: Vesimittareiden vaihtaminen etäluettaviksi, ohjelmistomuutokset
Kustannusarvio: 200 000 €
50 000 €/vuosi

8 Rahoitusosa

RAHOITUSLASKELMA	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS2 tuh. 2025	TS3 tuh. 2026
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	1 291 902	564 580	651 850	732	668
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjauserät	-28 766				
Toiminnan rahavirta	1 263 136	564 580	651 850	732	668
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-227 560	-367 000	-389 000	-340	-340
Rahoitusosuudet investointimenoihin			48 000		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	29 000				
Investointien rahavirta	-198 560	-367 000	-341 000	-340	-340
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 064 576	197 580	310 850	392	328
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäys					
Antolainasaamisten vähennys	2 000				
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0		48 000		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-626 886	-125 940	-132 610	-133	-133
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-200 000				
Oman pääoman muutokset	0				
Vaikutus maksuvalmiuteen	239 690	71 640	226 240	259	195

9 Vesihuoltolaitos

Taseyksikön esimies: tekninen johtaja Pekka Maasilta

Palvelukuvaus

Vesihuoltolaitos vastaa

- riittävän ja hyvälaatuisen talousveden tuottamisesta ja jakelusta asiakkaiden tarpeisiin
- lisäksi se vastaa asiakkaiden laitoksen verkostoon toimittaman jäteveden johtamisesta Oriveden kaupungin Tähtiniemen jätevedenpuhdistamolle

Vesihuoltolaitoksen taseyksiköstä esitetään tuloslaskelma, investointiosa ja rahoituslaskelma. Taseyksikön talousarviossa sovelletaan nettobudjetointia, sitovia eriä valtuustoon nähden ovat tilikauden tulos sekä mahdolliset tilinpäätössiirrot. Huleveden viemärointi ei sisälly vesihuoltolaitoksen toimintaan.

Kirjanpidollisen taseyksikön rahoitusbudjetissa valtuustoon nähden sitovia eriä ovat rahoituksen rahavirtaan sisältyvät antolainauksen, ottolainauksen ja oman pääoman muutosten erät. Sitovuus voidaan asettaa joko brutto tai nettomääräisenä. Taseyksikön investointibudjetissa valtuustoon nähden sitovia eriä ovat investointimenot ja -tulot, mutta valtuusto voi osoittaa investointeihin määrärahat myös hanke- tai hankeryhmäkohtaisesti.

Vesihuollon toiminta-alue on määritelty ja hyväksytty 15.3.2017 valtuustossa. Kunta hyväksyy vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen vesihuoltolain mukaan. Toiminta-alue kattaa alueet, joilla kiinteistöjen liittäminen vesihuoltolaitoksen vesijohtoon tai viemäriin on tarpeen asutuksen taikka vesihuollon kannalta asutukseen rinnastuvan elinkeino- ja vapaa-ajan toiminnan määrän tai laadun vuoksi.

Jätevedet johdetaan Oriveden tähtiniemen jätevedenpuhdistamolle. Juupajoelta johdettava vesimäärä mitataan Korkeakosken pumppaamon yhteydessä sijaitsevalla jäteveden virtausmittausasemalla. Oriveden kaupunki veloittaa Juupajoen kunnalta jätevesien vastaanottamisesta ja käsittelemisestä jätevesimaksun, joka on 31 % kulloinkin voimassa olevasta Oriveden kaupungin vesihuoltolaitoksen taksan mukaisesta jäteveden käyttömaksusta. Käsittelemaksuihin on talousarviossa varattu 100.000 €.

Tehtäväalueen talous

Valtuusto on vahvistanut vesihuoltolaitoksen peruspääoman koroksi 6 %.

Veden ja jäteveden käyttömaksuihin ja perusmaksuihin ei esitetä korotusta.

VESIHUOLTOLAITOS TULOSLASKELMA ulk./sis.	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS2 tuh. 2025	TS3 tuh. 2026
Liikevaihto	465 663	485 680	451 410	451	451
Materiaalit ja palvelut					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-37 591	-77 150	-50 860	-51	-51
Palvelujen ostot	-144 353	-176 450	-167 450	-167	-167
	-181 944	-253 600	-218 310	-218	-218
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-60 537	-58 900	-61 070	-61	-61
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-12 104	-9 910	-10 320	-10	-10
Muut henkilösivukulut	-1 447	-1 540	-1 490	-1	-1
	-74 088	-70 350	-72 880	-72	-72
Poistot ja arvonalentumiset	-135 319	-131 900	-130 670	-131	-131
Muut toimintakulut	-454				
Liikelylijäämä (-alijäämä)	73 858	29 830	29 550	30	30
Rahoitustuotot ja -kulut					
Muut rahoitustuotot	861				
Kunnalle maksetut korkokulut	-2 902				
Muille maksetut korkokulut	-306	-3 800	-2 750	-3	-3
Muut rahoituskulut	-12	0	0	0	0
Korvaus peruspääomasta	-8 962	-8 960	-8 960	-9	-9
	-11 321	-12 760	-11 710	-12	-12
Ylijäämä (-alijäämä) ennen varauksia	62 537	17 070	17 840	18	18
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)					
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	62 537	17 070	17 840	18	18

VESIHUOLTOLAITOS RAHOITUSLASKELMA	TA 2023	TA 2024	TS2 tuh. 2025	TS3 tuh. 2026
Liikelylijäämä (alijäämä)	29 830	29 550	30	30
Poistot ja arvonalentumiset	131 900	130 670	131	131
Rahoitustuotot ja kulut	-12 760	-11 710	-12	-12
Toiminnan rahavirta yhteensä	148 970	148 510	149	149
Investointimenot	-25 000	-10 000	-110	-110
Rahoitusosuudet	0	0	0	0
Investointien rahavirta yhteensä	-25 000	-10 000	-110	-110
Toiminnan ja investointien rahavirta	123 970	138 510	39	39
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-60 000	-60 000	-60	-60
Rahoituksen rahavirta	-60 000	-60 000	-60	-60
Vaikutus maksuvalmiuteen	63 970	78 510	-21	-21

VESIHUOLTOLAITOS INVESTOINTIOHJELMA	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS2 tuh. 2025	TS2 tuh. 2026
Vesimittareiden vaihtotyö	-29 900	0	0	-50	-50
Sahrajärvi-Kopsamo kunnallistekniikka		-10 000	-10 000	-60	-60
Koskitien vesihuolto		-15 000			
INVESTOINNIT	-29 900	-25 000	-10 000	-110	-110
Inv/Käyttöomaisuuden osto					
Inv/Rakennuttaminen	-29 900	-25 000	-10 000	-110	-110
Inv/Muut menot					
Inv/Rahoitusosuudet valtiolta					
Yhteensä	-29 900	-25 000	-10 000	-110	-110

Tunnusluvut	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Vedenjakelu			
Asiakkaita kpl	833	833	840
Myydyn veden määrä, m ³	88 590	90 730	84 500
Puhdasvesitaksa (€/m ³)	1,67	1,67	1,67
Vesijohtoverkoston pituus, m	119 041	119 041	119 041
Viemäröinti			
Asiakkaita kpl	501	505	508
Laskutettu jätevesi m ³	65 201	67 140	59 600
Jätevesitaksa (€/m ³)	2,82	2,82	2,82
Jätevesiverkoston, m	60 333	60 333	60 333
Jätevesipumppaamot, kpl	25	25	25

10 Liite 1. Osastokartta

Osasto	Nimi	Taso	
2	JUUPAJOEN KUNTA	01 KOKO	KUNTA
10	HALLINTOPALVELUT	02 Taso	02 (Vastuualue)
100	KONSERNIHALLINTO	03 Taso	03 (Tulosalue)
10000	KUNNANVALTUUSTO	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
11100	HALLINTO	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
11200	VAALIT	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
11300	TARKASTUSTOIMI	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
12000	HALLINTOTOIMI	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
14000	ELINKEINOTOIMI	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
16000	TYÖLLISYYSPALVELUT	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
20	HYVINVOINTIPALVELUT	02 Taso	02 (Vastuualue)
200	HYVINVOINTITOIMI	03 Taso	03 (Tulosalue)
20000	HYVINVOINTIPALVELUJEN HALLINTO	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
27000	ELÄINLÄÄKINTÄ JA YMPÄRISTÖTERV.HUOLTO	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
300	KOULUTUSPALVELUT	03 Taso	03 (Tulosalue)
30000	KOULUKESKUS	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
31000	KIRKONKYLÄN KOULU	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
32000	KOULUTUKSEN TUKIPALVELUT	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
340	VARHAISKASVATUSPALVELUT	03 Taso	03 (Tulosalue)
350	MUUT SIVISTYSPALVELUT	03 Taso	03 (Tulosalue)
35000	VAPAA SIVISTYSTYÖ	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
36000	KIRJASTO	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
38000	VAPAA-AIKAPALVELUT	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
40	TEKNISET PALVELUT	02 Taso	02 (Vastuualue)
400	TEKNINEN TOIMI	03 Taso	03 (Tulosalue)
40000	TEKNISEN TOIMEN HALLINTO	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
42000	KIINTEISTÖT	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
43000	PELASTUSTOIMI- JA YMPÄRISTÖNSUOJELU	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
44000	ALUELÄMPÖLAITOS	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
45000	LIIKENNEVÄYLÄT, PUISTOT JA YLEISET ALUEET	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
50	RAHOITUS	02 Taso	02 (Vastuualue)
500	TOIMINNAN RAHOITUS	03 Taso	03 (Tulosalue)
520	KORKOMENOT	03 Taso	03 (Tulosalue)
530	KORKOTULOT	03 Taso	03 (Tulosalue)
540	MUU RAHOITUS	03 Taso	03 (Tulosalue)
550	POISTOERON MUUTOS	03 Taso	03 (Tulosalue)
9	INVESTOINNIT	01 KOKO	KUNTA
9000	KUNNANHALLITUS/INVESTOINNIT	02 Taso	02 (Vastuualue)
9001	KIINTEÄ OMAISUUS/KHALL	03 Taso	03 (Tulosalue)
9002	IRTAIMISTO/KHALL	03 Taso	03 (Tulosalue)
9003	AINEETON KÄYTTÖOMAISUUS/INVESTOINNIT	03 Taso	03 (Tulosalue)
9004	SIJOITUKSET	03 Taso	03 (Tulosalue)
9005	KUNTAYHTYMÄOSUJEDET	03 Taso	03 (Tulosalue)
9020	HYVINVOINTITOIMI/INVESTOINNIT	02 Taso	02 (Vastuualue)
9021	TALORAKENNUS/HYVINVOINTITOIMI	03 Taso	03 (Tulosalue)
9022	AINEETON KÄYTTÖOMAISUUS/HYVINVOINTITOIMI	03 Taso	03 (Tulosalue)
9023	IRTAIMISTO/HYVINVOINTITOIMI	03 Taso	03 (Tulosalue)
9030	KOULUTUSPALVELUT/INVESTOINNIT	02 Taso	02 (Vastuualue)
9031	TALONRAKENNUS/KOULUTUSPALVELUT	03 Taso	03 (Tulosalue)
9032	IRTAIMISTO/KOULUTUSPALVELUT	03 Taso	03 (Tulosalue)

9033	LIIKUNTAPAIKAT/KOULUTUSPALVELUT	03 Taso	03 (Tulosalue)
9040	TEKNINEN TOIMI/INVESTOINNIT	02 Taso	02 (Vastuualue)
9041	TALONRAKENNUS/TEKNINEN TOIMI	03 Taso	03 (Tulosalue)
9051	IRTAIMISTO/TEKNINEN TOIMI	03 Taso	03 (Tulosalue)
9061	JULKINEN KÄYTTÖMAISUUS/TEKNINEN TOIMI	03 Taso	03 (Tulosalue)
9071	VESI- JA VIEMÄRILAITOS/TEKNINEN TOIMI	03 Taso	03 (Tulosalue)
9611	TEIDEN RAKENTAMINEN	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
9612	YLEISET ALUEET	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
9711	VESI- JA VIEMÄRILAITOS	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
9712	KAUKOLÄMPÖLAITOS	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
1	JUUPAJOEN KUNNAN VESIHUOLTOLAITOS	01 KOKO	VESIHUOLTOLAITOS
4410	VESI-JA VIEMÄRILAITOS	02 Taso	02 (Vastuualue)
4420	VESI-JA VIEMÄRILAITOS	03 Taso	03 (Tulosalue)
5001	RAHOITUS	02 Taso	02 (Vastuualue)
5210	KORKOMENOT	03 Taso	03 (Tulosalue)
5410	MUU RAHOITUS	03 Taso	03 (Tulosalue)
9	INVESTOINNIT	01 KOKO	VESIHUOLTOLAITOS
9000	VESIHUOLTOLAITOKSEN INVESTOINNIT	02 Taso	02 (Vastuualue)
9001	VESI-JA VIEMÄRILAITOS	03 Taso	03 (Tuloalue)

11 Liite 2. Tilivelvolliset

Juupajoen kunnan tilivelvolliset 2022			
Osasto	Nimi	Taso	Tilivelvollinen
10	HALLINTOPALVELUT	02 Taso	Kunnanjohtaja
100	KONSERNIHALLINTO	03 Taso	Kunnanjohtaja
10000	KUNNANVALTUUSTO	04 Taso	Kunnanjohtaja
11100	HALLINTO	04 Taso	Kunnanjohtaja
11200	VAALIT	04 Taso	Kunnanjohtaja
11300	TARKASTUSTOIMI	04 Taso	Kunnanjohtaja
12000	HALLINTOTOIMI	04 Taso	Kunnanjohtaja
14000	ELINKEINOTOIMI	04 Taso	Kunnanjohtaja
16000	TYÖLLISYYSPALVELUT	04 Taso	Kunnanjohtaja
20	HYVINVOINTIPALVELUT	02 Taso	Hyvinvointijohtaja
200	HYVINVOINTITOIMI	03 Taso	Hyvinvointijohtaja
20000	HYVINVOINTIPALVELUJEN HALLINTO	04 Taso	Hyvinvointijohtaja
27000	ELÄINLÄÄKINTÄ JA YMPÄRISTÖTERV.HUOLTO	04 Taso	Hyvinvointijohtaja
300	KOULUTUSPALVELUT	03 Taso	Rehtori
30000	KOULUKESKUS	04 Taso	Rehtori
31000	KIRKONKYLÄN KOULU	04 Taso	Rehtori
32000	KOULUTUKSEN TUKIPALVELUT	04 Taso	Rehtori
340	VARHAISKASVATUSPALVELUT	03 Taso	Päiväkodin johtaja
350	MUUT SIVISTYSPALVELUT	03 Taso	Hyvinvointijohtaja
35000	VAPAA SIVISTYSTYÖ	04 Taso	Hyvinvointijohtaja
36000	KIRJASTO	04 Taso	Kirjastonjohtaja
38000	VAPAA-AIKAPALVELUT	04 Taso	Hyvinvointijohtaja
40	TEKNISET PALVELUT	02 Taso	Tekninen johtaja
400	TEKNINEN TOIMI	03 Taso	Tekninen johtaja
40000	TEKNISEN TOIMEN HALLINTO	04 Taso	Tekninen johtaja
42000	KIINTEISTÖT	04 Taso	Tekninen johtaja
43000	PELASTUSTOIMI- JA YMPÄRISTÖNSUOJELU	04 Taso	Tekninen johtaja
44000	ALUELÄMPÖLAITOS	04 Taso	Tekninen johtaja
45000	LIIKENNEVÄYLÄT, PUISTOT JA YLEISET ALUEET	04 Taso	Tekninen johtaja
1	JUUPAJOEN KUNNAN VESIHUOLTOLAITOS	01 Taso	Tekninen johtaja
4410	VESI- JA VIEMÄRILAITOS	02 Taso	Tekninen johtaja
4420	VESI- JA VIEMÄRILAITOS	03 Taso	Tekninen johtaja